

Slovenska izdaja

Informacije in objave

Zvezek 57

20. november 2014

Vsebina

I Resolucije, priporočila in mnenja

MNENJA

Odbor regij

108. plenarno zasedanje 6., 7. in 8. oktobra 2014

2014/C 415/01	Mnenje Odbora regij — Dolgoročno financiranje evropskega gospodarstva.	1
2014/C 415/02	Mnenje Odbora regij — Ukrepi za podporo oblikovanju visokotehnoloških zagonskih ekosistemov . .	5
2014/C 415/03	Mnenje Odbora regij — Evropska strategija za obalni in pomorski turizem	9
2014/C 415/04	Mnenje Odbora regij — Okvir podnebne in energetske politike za obdobje 2020-2030	14
2014/C 415/05	Mnenje Odbora regij — Mobilnost v geografsko in demografsko prikrajšanih regijah	18

III Pripravljalni akti

ODBOR REGIJ

108. plenarno zasedanje 6., 7. in 8. oktobra 2014

2014/C 415/06	Mnenje Odbora regij — Sveženj ukrepov „Čist zrak za Evropo“	23
2014/C 415/07	Mnenje Odbora regij — Shema pomoči za oskrbo izobraževalnih ustanov s sadjem in zelenjavo, bananami ter mlekom	30
2014/C 415/08	Mnenje Odbora regija — Evropska platforma za boj proti delu na črno.	37

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

MNENJA

ODBOR REGIJ

108. PLENARNO ZASEDANJE 6., 7. IN 8. OKTOBRA 2014**Mnenje Odbora regij — Dolgoročno financiranje evropskega gospodarstva**

(2014/C 415/01)

Poročevalec	Witold Krochmal (PL/EA), član mestnega in občinskega sveta mesta Wołów
Referenčni dokument	Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o dolgoročnem financiranju evropskega gospodarstva COM(2014) 168 final

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

1. z zadovoljstvom sprejema Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o dolgoročnem financiranju evropskega gospodarstva, ki opredeljuje dolgoročno financiranje evropskega gospodarstva kot nujno potreben dejavnik premagovanja gospodarske krize in usmeritve evropskih podjetij na pot stabilne in konkurenčne rasti;
2. meni, da bodo ukrepi, predlagani v sporočilu, prispevali k uveljavitvi osnovnih načel financiranja evropskega gospodarstva, s čimer se lahko spodbudi ustvarjanje delovnih mest;
3. dolgoročno financiranje evropskega gospodarstva bo prispevalo k povečanju možnosti financiranja naložb v velike infrastrukturne projekte, kar bo lokalnim in regionalnim oblastem olajšalo izvajanje teh projektov;
4. v ta namen bi bilo treba v skladu s cilji politike EU, strategijo Evropa 2020 in podnebno-energetskim svežnjem za leto 2030 vire dolgoročnega financiranja usmeriti v gospodarske projekte;
5. je prepričan, da bo ustrezna zakonska ureditev sistema dolgoročnega financiranja evropskega gospodarstva naredila konec nenaklonjenosti tveganju med potencialnimi vlagatelji;
6. zato se zavzema za politični okvir EU za spodbujanje kakovosti javnih naložb na področjih, na katerih se uporabljajo ukrepi EU, kot je bilo opredeljeno v sklepih Evropskega sveta decembra 2012, ki so vsebovali poziv državam članicam in institucijam EU, naj v preventivnem delu Pakta za stabilnost in rast „izkoristijo možnosti, ki jih ponuja obstoječi fiskalni okvir EU, da se uravnotežijo produktivne potrebe po javnih naložbah in cilji na področju fiskalne discipline“ ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ Sklepi Evropskega sveta z dne 14. decembra 2012 o dokončni vzpostavitvi EMU, točka 2.

7. poudarja, da so se s sedanjo finančno, gospodarsko in socialno krizo bistveno spremenili pogoji financiranja realnega gospodarstva. Pri tem se javne in zasebne dolgoročne naložbe čedalje bolj dopolnjujejo. Javne naložbe niso zgolj spodbuda za zasebne naložbe, marveč so zelo pogosto predpogoj za oblikovanje ustreznih strukturnih pogojev regionalnega gospodarstva in imajo v časih negativnih gospodarskih razmer vlogo samodejnega stabilizatorja oziroma proticikličnega blažilnika. Javne naložbe prispevajo tudi k izvajanju ciljev splošnega pomena na področjih (kot so izobraževanje, usposabljanje, raziskave, infrastruktura, zdravje, okolje ...), na katerih so potrebni javni ukrepi, ker se širše koristi za družbo ne skladajo z vzorci zasebnih naložb, zato pomanjkljivosti trga lahko vodijo v premajhno porabo;

8. meni, da bi bilo mehanizme financiranja treba ocenjevati kot del celovite reforme poklicnega življenja. Z ustrezno zakonodajo se lahko ustvarijo pogoji za večjo reformo poklicnega življenja in ustvarjanje delovnih mest s pomočjo digitalizacije. To lahko prispeva tudi k večji zmožnosti usmerjanja prihrankov prek odprtega, varnega in konkurenčnega finančnega sektorja. Vse skupaj bo okrepilo konkurenčnost gospodarstva in industrije v Evropi;

Bančni sektor

9. poudarja, da je v vseh predpisih o kapitalskih zahtevah v zvezi z upravljanjem likvidnosti treba upoštevati vpliv teh predpisov na zmogljivost bank za dodeljevanje dolgoročnih kreditov;

10. meni, da bi v nekaterih državah članicah posebno vlogo v okviru dolgoročnega financiranja lahko odigrale regionalne in občinske banke, ki najboljše poznajo gospodarstvo v regiji in jim pogosto uspe izvajati učinkovito in uspešno politiko dolgoročnega financiranja gospodarstva v regiji;

11. opozarja tudi, da mora biti sistem poročanja o finančnem stanju – zlasti za MSP – dovolj pregleden in verodostojen, da bi bankam, ki imajo sedež zunaj regije delovanja podjetja, omogočil sprejemanje ustreznih odločitev o finančni podpori;

12. ponovno izraža podporo predlogu ⁽²⁾ o strukturni reformi evropskega bančnega sektorja ⁽³⁾, ki temelji na ločitvi finančne dejavnosti v obliki kreditiranja gospodarstva od špekulativne dejavnosti. Takšni predpisi bi morali prispevati k omejitvi uporabe depozitov za financiranje spekulativnih dejavnosti in usmeritvi sredstev v ukrepe v realnem gospodarstvu;

Zavarovalništvo

13. spodbuja k ustvarjanju pogojev za dolgoročno financiranje gospodarstva prek zavarovalnic, ki bi zajemalo naložbe v infrastrukturo, MSP in socialna podjetja;

14. meni, da so pokojninski skladi zaradi svojih dolgoročnih obveznosti najprimernejši za dolgoročno vlaganje sredstev; spodbuja institucije EU ter regionalne in nacionalne institucije k vzpostavitvi jamstvenih shem, da bi zmanjšale tveganje in vlagatelje spodbudile k uporabi sredstev iz pokojninskih skladov in sistemov zavarovanja za dolgoročno financiranje;

15. poziva Komisijo, naj glede na skromen letni donos pokojninskih skladov in zavarovalniških produktov, ki je deloma posledica drobljenja nacionalnih trgov, vzpostavi nov evropski varčevalni produkt z evropskim potnim listom za varčevalno-pojninske produkte, in sicer po zgledu zdajšnjega modela za investicijske družbe s spremenljivim kapitalom. Takšen sistem naj bi za osebne pokojninske produkte zagotavljal čim bolj varno in učinkovito financiranje dolgoročnih naložb;

16. meni, da se premalo izkoriščajo javne finance, kar se odraža v izjemno nizki stopnji donosa pri javnih naložbah ter majhnem učinku vzvoda zasebnih naložb, kar zmanjšuje njihov prispevek h gospodarski rasti;

⁽²⁾ Glej mnenje OR (ECOS-V-055) z dne 26. junija 2014.

⁽³⁾ COM(2014) 043.

Kapitalski trgi

17. meni, da je treba v okviru diverzifikacije virov financiranja evropskega gospodarstva z instrumenti, ki bodo omogočili naložbe v MSP, ki kotirajo na borzi, ustvariti čim boljše pogoje za razvoj evropskih kapitalskih trgov;

18. meni, da je tako med podjetniki kot med morebitnimi vlagatelji treba razširiti znanje o delovanju kapitalskih trgov. Pri tem je nujno sodelovanje med institucijami in agencijami EU ter regionalnimi in nacionalnimi institucijami glede sedanjih ukrepov, ki povečujejo možnosti kapitalske podpore za gospodarstvo, tudi MSP;

19. opozarja na razvoj trgov prodaje zaprtemu krogu vlagateljev v nekaterih državah članicah EU in na rastoče število evropskih izdajateljev na ameriskem zaprtem krogu vlagateljev. Evropske institucije poziva k pripravi predpisov za odpravo ovir, ki zavirajo razvoj teh trgov, zlasti tistih, ki so povezani z informacijami o izdajateljih;

20. poziva Komisijo k pospešitvi dela v zvezi z opredelitvijo predpisov EU o bonitetnem ocenjevanju in oceni izvedljivosti uskladitve/povečanja primerljivosti podatkov o MSP po vsej EU;

Financiranje infrastrukture

21. glede na to, da navadnih sredstev za infrastrukturne naložbe zmanjkuje, meni, da je nujen nov pristop k financiranju, ki bo upošteval vse politike, ki jih trenutno izvaja EU. Zajeti bi moral različne vire financiranja, tudi zasebne, in upoštevati stanje glede razvoja infrastrukture v posameznih državah članicah EU;

22. obžaluje premajhno ambicioznost Evropske komisije glede uvedbe evropskega varčevalnega računa, saj je zgolj napovedala, da bodo službe Komisije „do konca leta 2014 izvedle študijo morebitnega nedelovanja trga in drugih pomanjkljivosti v zvezi s čezmejnimi tokovi prihrankov, vključno s pregledom nacionalnih modelov varčevalnih računov ter oceno priložnosti za uvedbo varčevalnega računa EU“⁽⁴⁾;

23. spodbuja lokalne in regionalne oblasti k izvedbi strukturnih naložb s tolikšno donosnostjo, da bodo k sodelovanju pri izvedbi infrastrukturnih projektov pritegnile infrastrukturne investicijske sklade;

24. meni, da je s primeri dobrih praks pri naložbah zasebnega kapitala v infrastrukturo treba seznaniti tako javne institucije kot tudi potencialne vlagatelje. Primere dobre prakse je mogoče uporabiti za oblikovanje postopkovnih modelov, s katerimi bo mogoče izboljšati proces financiranja infrastrukture;

25. meni, da je treba podpirati vse lokalne in regionalne investicijske pobude za financiranje infrastrukture z zasebnim kapitalom, povezanim z območjem uporabe te infrastrukture, ter tako občutno prispevati k poistovetenju tako vlagateljev kot prebivalcev s projekti in prevzemanju odgovornosti zanje;

26. v celoti soglaša s trditvijo, da je pritegnitev kapitala k dolgoročnemu financiranju evropskega gospodarstva v veliki meri odvisna od zakonodajnega in poslovnega okolja evropskega gospodarstva ter gospodarstva posameznih držav članic EU;

Sklepne ugotovitve

27. meni, da so zelo pomembni naslednji ukrepi institucij EU, navedeni v sporočilu:

— upravljanje podjetij, ki temelji na finančni udeležbi zaposlenih, kar naj bi vplivalo na večjo produktivnost in kakovost dela, to pa bo zagotovilo dolgoročno usmeritev, ki je pomemben argument za morebitne vlagatelje. Takšen pristop k upravljanju podjetij prinaša večjo varnost delovnih mest, kar je pomembno za lokalne in regionalne skupnosti;

⁽⁴⁾ Sporočilo Komisije, str. 8.

- jasno in celovito poročanje na področju upravljanja podjetij ter verodostojni informacijski kanali, ki vlagateljem omogočajo sprejemanje ustreznih odločitev, pri čemer se upoštevajo potrebe MSP, ki imajo zaradi omejenega dostopa do svetovanja večje težave pri sprejemanju odločitev o vlaganjih;
- priprava računovodskih standardov, ki prispevajo k dolgoročnim naložbam in prinašajo možnost uporabe poenostavljenih računovodskih pravil za MSP, ki kotirajo na borzi, hkrati pa ohranitev ustrezne ravni zaupanja vlagateljev;
- samostojen računovodski okvir za MSP, ki ne kotirajo na borzi, kar naj bi spodbudilo čezmejne skupine – njihov nastanek trenutno hromi podvrženost MSP nacionalnim računovodskim standardom;
- konec dajanja prednosti financiranju dolga podjetij namesto financiranju lastniškega kapitala, in sicer z možnostjo odbitka stroškov, ki nastanejo pri zbiranju lastniškega kapitala, ali z odpravo odbitka stroškov obresti;
- odprava pravnih razlik med posameznimi državami članicami, ki otežujejo dolgoročne čezmejne naložbe, kar omejuje sposobnost podjetij za okrepitev svojega položaja in razvoj, zlasti MSP, in sicer predvsem tistih, ki so v slabšem finančnem položaju.

V Bruslju, 7. oktobra 2014.

*Predsednik
Odbora regij*
Michel LEBRUN

Mnenje Odbora regij — Ukrepi za podporo oblikovanju visokotehnoloških zagonskih ekosistemov

(2014/C 415/02)

Poročevalec Markku Markkula (FI/EPP), član mestnega sveta Espooja**I. POLITIČNA PRIPOROČILA****Uvod**

Nedavne študije ⁽¹⁾ napovedujejo 8-odstotno letno rast internetnega gospodarstva na trgih razvitih držav G-20 v naslednjih petih letih. Poleg tega naj bi število razvijalcev aplikacij v Evropi naraslo z 1 milijona v letu 2013 na 2,8 milijona do leta 2018 ⁽²⁾. V sektorjih podpore in trženja je bilo leta 2013 zaposlenih 1,8 milijona ljudi, medtem ko naj bi jih bilo do leta 2018 kar 4,8 milijona. Ti podatki kažejo na to, da je treba posvetiti posebno pozornost pojavu visokotehnoloških zagonskih podjetij, ki bi lahko ob ustreznem vodenju postala resnično gonilo rasti in ustvarjanja delovnih mest. Kljub vsemu je treba nameniti pozornost tudi dejstvu, da se v Evropi podjetništvo ni sistematično spodbujalo, zato se bo treba temu od zdaj naprej veliko bolj in bolje posvetiti. Lokalne in regionalne oblasti so pristojne za tretjino javne porabe in dve tretjini javnih naložb, zato so ključne za uresničitev ciljev EU in spodbujanje podjetništva.

Ozadje

1. Visokotehnoloških zagonskih ekosistemov ni mogoče v celoti vnaprej načrtovati ali zasnovati. V ekosistemu številnih spremenljivk ni mogoče nadzirati. **Vendarle pa je mogoče opredeliti dejavnike, ki so ugodni za podjetništvo.** To so boljši dostop do kreditov, učinkovita zakonodaja in obdavčitev, spodbujanje podjetniške kulture in večjega podjetniškega tveganja. Te vidike je Evropska komisija večkrat poudarila, zlasti v Akcijskem načrtu za podjetništvo 2020 ⁽³⁾. Poleg tega je treba vzpostaviti infrastrukturo, ki zagotavlja dostop do širokopasovnega interneta, saj je to pogoj za spodbujanje visokotehnološkega podjetništva.

2. Zato je nemogoče napovedati, kje bo nastal nov ekosistem. Niso oblikovalci politike tisti, ki odločajo o tem, kje bo nastalo zagonsko podjetje, temveč zagonsko podjetje samo glede na to, kje so ustrezni pogoji za razvoj.

3. Podpiranje takšnih ekosistemov pomeni, da je treba spodbuditi k delovanju javno upravo, oblikovalce politike, podjetja, univerze, študente in vse druge akterje ter jim zagotoviti ustrezna sredstva in kulturo. **Šolski sistem ima pri tem odločilno vlogo, saj odličnost in inovacije izvirajo od posameznikov.**

4. Zato je treba na nacionalni ravni usklajevati vire in jih skoncentrirati na nekaj ekosistemov na podlagi dobro opredeljenih meril, da bi čim bolj zmanjšali morebitni neuspeh in neučinkovitost. Sredstva bi bilo treba zbirati na regionalni ravni.

5. V Evropi so tako nacionalne kot regionalne pobude preveč razdrobljene. Potrebujemo skupni referenčni okvir.

Načrt

Izhodišče za sprejemanje odločitev za uresničitev ciljev so jasne in izčrpne informacije o konkretni temi. Po mnenju OR bi bilo zato treba:

6. ugotoviti, kaj je bilo v praksi do zdaj že storjenega, glede na to, da številne evropske regije že imajo instrumente in/ali politike za spodbujanje visokotehnoloških zagonskih podjetij. Tako bi lahko pripravili enostavne kazalnike s takojšnjimi rezultati;

⁽¹⁾ Boston Consulting Group, *The \$4.2 Trillion Opportunity – the internet economy in the G-20*, marec 2012.

⁽²⁾ GIGAOM RESEARCH, *Sizing the EU app economy*, februar 2014.

⁽³⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0795:FIN:SL:PDF>

7. zbrati podatke po skupinah in s tem ugotoviti, kateri so najbolj pomembni. Tako bi lahko ocenili ukrepe, ki so jih regije že sprejele, in predvideli trende;
8. oblikovati posebno zbirko podatkov, v okviru katere bi si različne ravni upravljanja lahko izmenjevale primere dobre prakse. Na podlagi tega bi lahko oblikovali primerjalni sistem, ki bi bil zelo koristen, zlasti za regije, ki zaostajajo z ustrezno zakonodajo;
9. uvesti mehanizem kvalitativnega ocenjevanja ponujenih storitev, da bi redno spremljali vmesne dosežene rezultate;
10. dobro vedeti, katere zainteresirane strani so najpomembnejše na regionalni ravni in kakšna je njihova odgovornost pri podpori zagonskih podjetij. Pri tem bi lahko uporabili tudi instrumente, ki so že na voljo v okviru drugih evropskih projektov, kot sta dinamično evidentiranje spletnih podjetnikov in zagonskih ekosistemov (*Dynamic Mapping of Web Entrepreneurs and Startups' ecosystem*) in observatorij grozdov (*Cluster Observatory*).

Poenostavitev in uskladitev upravnih postopkov

11. Glede na to, da je ideja zagonskega podjetja neločljivo povezana z idejo prožnosti, bi bilo treba čim bolj zmanjšati birokracijo. Birokratske ovire so še vedno največji problem, ki ga je treba odpraviti. Odbor zato predlaga, da je treba:
 - 11.1 **poenostaviti in uskladiti regionalno zakonodajo**, da ne bi po nepotrebnem oteževali nacionalne zakonodaje;
 - 11.2 ponuditi čim več dobro strukturiranih informacij na spletu, pri čemer je treba spoštovati predpise o varstvu podatkov;
 - 11.3 **določiti minimalne standarde za informacije**, ki morajo biti na voljo, da bi jih ljudje lahko ustrezno ocenili in zadeve primerjali;
 - 11.4 ponuditi vse postopke na internetu, čim bolj zmanjšati odvečne korake in omogočiti izpolnjevanje upravnih formalnosti neposredno na spletu;
 - 11.5 ponuditi spletne informacije tako v domačem jeziku kot v angleščini.
12. Točke 11.1–11.5 bi bilo treba uresničiti s pomočjo obstoječih instrumentov, med drugim portala http://ec.europa.eu/internal_market/eu-go/

Usposabljanje uslužbencev javne uprave

V okviru celotne strategije za podporo oblikovanju visokotehnoloških zagonskih ekosistemov OR poudarja, da:

13. bi bilo treba **usposabljati uslužbence javne uprave na lokalni in regionalni ravni**. Ljudje, ki bodo načrtali prihodnost gospodarstva, morajo biti čim boljše pripravljeni in na tekočem z inovacijami;
14. morajo biti **lokalne in regionalne oblasti ter posamezniki na splošno sposobni načrtovati** in znati pripraviti program, ki bo prinesel rezultate. Potrebno je tudi podjetniško usposabljanje;
15. je treba pripraviti standardizirani mehanizem ocenjevanja kakovosti opravljenih storitev, da bi javno upravo spodbudili k čim boljšim rezultatom;
16. morajo tudi regije, ne samo nacionalne vlade, **razmišljati v digitalno smer**. S tem bi se povečala učinkovitost in uspešnost storitev za državljane;
17. je treba storiti več, da bi vsaka regija tako kot vsaka država imela odgovorno osebo za digitalno poslovanje (**chief digital officer**), ki bi bila stalno zaposlena, s polnim delovnim časom, in bi zagotavljala, da bi imele digitalne inovacije čim večji učinek in odmev;
18. bi morali biti **regionalni podatki javni**, saj so ključnega pomena za zagonska podjetja, **pri čemer je treba spoštovati predpise o varstvu podatkov**. S tem, ko bi regionalni podatki postali javni, bi se povečala transparentnost in zaupanje. S tem bi inovativna podjetja tudi lažje zgrabila priložnosti, ki se ponujajo;

19. **bi morale vse regije določiti vsaj omejeno število kvantitativnih ciljev** v zvezi s pametno rastjo in ustvarjanjem visokotehnoloških zagonskih ekosistemov; druga možnost bi bila, da oblikujejo kvalitativni pristop, ki temelji na pozitivni „usmeritvi k spremembam“ in tako prispeva k uresničitvi ciljev;

20. **bi morala biti za spremljanje in ocenjevanje politik pristojen tehnični odbor**, ki ga bodo sestavljali neodvisni strokovnjaki. Na podlagi spremljanja bi morala vsaka regija **redno objavljati (vsaj enkrat na leto) poročilo o napredku pri doseganju zastavljenih ciljev**. To poročilo bi moralo predvsem preučiti izvajanje strategije za pametno specializacijo (RIS3) v regijah, zlasti napredek pri razvoju inovativnih ekosistemov ter načine doseganja rasti in ustvarjanja novih zelo uspešnih podjetij. Poleg tega bi s tem spodbudili usklajevanje različnih dejavnosti na tem področju v Evropi. Nikakor pa to poročilo ne bi smelo predstavljati dodatnega upravnega bremena za lokalne in regionalne oblasti;

21. **je treba pravočasno pripraviti ustrezno statistično bazo podatkov na lokalni in regionalni ravni ter opredeliti regionalne kazalnike napredka, s pomočjo katerih bi spremljali rezultate**, da bi ugotovili, katere politike so najbolj učinkovite in katere najmanj, ter na podlagi tega pripravili prihodnje politike.

Spodbujanje učenja podjetništva in inovacij

Iz izkušenj je razvidno, da je uspeh podjetja neposredno povezan s stopnjo izobrazbe podjetnika ne glede na poklic ⁽⁴⁾. Po podatkih iz nekaterih držav članic je v petih letih po opravljenem magisteriju podjetnikov samo 1 % izmed teh ljudi. Vse večja vrzel se kaže tudi med zahtevami delodajalcev in kvalifikacijami delavcev: kar 26 % evropskih delodajalcev ima težave z zaposlovanjem zaradi pomanjkanja ustreznih talentov ⁽⁵⁾. Odbor poudarja, da je treba:

22. **določiti osebo, ki bo neprestano skrbela za spodbujanje podjetništva**. To bi lahko dopolnili z objavljanjem dejanskih zgodb o uspehu. Vsi mladi Evropejci bi morali biti seznanjeni s priložnostmi, ki se trenutno ponujajo zaradi novih tehnologij;

23. **spodbujati proaktivnost mladih** in odpraviti kulturne in psihološke ovire, ki otežujejo dostop do podjetništva. To pomeni, da je potrebna obsežna strategija za izobraževanje o podjetništvu, kar je OR poudaril že v mnenju o ponovnem razmisleku o izobraževanju ⁽⁶⁾;

24. **vzbuditi navdušenje nad ustvarjanjem podjetij**. Uspešne podjetnike, katerih podjetja so resnično vplivala na vsakodnevno življenje ljudi, bi morali nagradjevati in jih obravnavati kot vzornike. Potrebujemo spodbudo tako za podjetništvo kot inovacije;

25. **vključiti inkubatorje v šolske programe in povezati izobraževanje s podjetniškim svetom**. Tako bi lahko študentje okusili, kaj pomeni ustanoviti podjetje, ne da bi jim bilo treba opustiti študij, ki bi bil v primeru neuspeha kot varnostna mreža;

26. **podpirati izobraževalne programe, ki jih ponujajo podjetja** in ki so mednarodno usmerjeni, namenjeni zagonskim podjetjem in podjetjem z močno rastjo, ki združujejo najnovejšo tehnologijo ter razvoj podjetij in oblikovanja skupaj z ugotovitvami podjetnikov. Ti programi prinašajo korist za lokalno območje in dokazano vodijo do najboljših rezultatov;

27. **sprejeti sistem sofinanciranja in/ali delnega kritja stroškov**, s čimer bi lahko podjetja vložila nekaj denarja, da bi dokazala, da so resnično zainteresirana za pobudo, v nekaterih primerih pa bi bilo to obvezno; tako bi zagotovili, da bodo različni šolski programi in programi usposabljanja ustrezali dejanskim potrebam trga. Idealno bi bilo, če bi se v okviru teh programov povezala podjetja iz različnih regij in sektorjev, ki bi jim bile na voljo najnovejše informacije in tehnologija, ter bi nastali partnerski projekti med podjetji ter izobraževalnimi in raziskovalnimi ustanovami;

⁽⁴⁾ Evropska komisija, *Effects and impact of entrepreneurship programmes in higher education*, marec 2012.

⁽⁵⁾ McKinsey Global Institute (James Manyika, Susan Lund, Byron Augustine in Sreenivas Ramaswamy), *Help wanted: The future of work in advanced economies*, marec 2012.

⁽⁶⁾ CdR 2392/2012.

28. pospešiti postopek akreditacije takšnih programov;
29. ustvarjati sinergije med različnimi evropskimi programi za spodbujanje podjetništva, zlasti med programom Obzorje 2020, Programom za konkurenčnost podjetij in MSP (COSME) ter evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi (ESIF).

Pametna specializacija ekosistemov

Kakor je že poudaril v mnenju o premoščanju inovacijskega prepada ⁽⁷⁾, OR ponavlja naslednje:

30. Svet EU je poudaril pomen umestitve pametne specializacije v politični okvir strategije Evropa 2020. V vodniku EU za raziskovalne in inovacijske strategije za pametno specializacijo (RIS3) so te strategije opredeljene kot celostni načrti gospodarske preobrazbe, prilagojeni lokalnim razmeram.
31. Platforma za pametno specializacijo (platforma S3) mora bolj podpreti dejavnosti na lokalni in regionalni ravni, pri čemer mora biti poseben poudarek na manj razvitih regijah. To zlasti pomeni, da je treba podpirati iskanje dejavnosti z visoko dodano vrednostjo v vsaki regiji in da je treba zagotoviti čim boljše možnosti za krepitev konkurenčnosti regije in kombinacijo politik, ki je potrebna za oblikovanje strategij za pametno specializacijo teh regij.
32. Odbor poudarja pomen evropskega in regionalnega financiranja inovacijskih in proizvodnih ekosistemov z močnimi lokalnimi, regionalnimi ali nadregionalnimi značilnostmi.

Drugi koristni ukrepi

Odbor poziva regije v posameznih državah članicah, naj:

33. **uskladijo prispevke različnih akterjev ekosistema.** Spodbujanje sodelovanja in ustvarjanje mrež med akterji ekosistema je glavna naloga javne uprave;
34. **več kupujejo od visokotehnoloških MSP.** V celotni EU je namreč večina javnih naročil sklenjena z velikimi multinacionalkami. Zato je treba hitro prenesti nove direktive o javnih naročilih ⁽⁸⁾, ki precej izboljšujejo dostop MSP do trga;
35. si prizadevajo za privabljanje vodilnih visokotehnoloških podjetij, da bi povečali bazo tehnoloških talentov in dosegli učinek prelivanja. Vse to bi bilo treba načrtovati v okviru, ki presega lokalno raven.

V Bruslju, 7. oktobra 2014.

*Predsednik
Odbora regij*

Michel LEBRUN

⁽⁷⁾ CdR 2414/2012 fin.

⁽⁸⁾ Direktiva 2014/24/EU, ki nadomešča Direktivo 2004/18/ES, in Direktiva 2014/25/EU, ki nadomešča Direktivo 2004/17/ES.

Mnenje Odbora regij — Evropska strategija za obalni in pomorski turizem

(2014/C 415/03)

Poročevalec	Vasco Ilídio Alves Cordeiro (PT/PES), predsednik regionalne vlade Azorov
Referenčni dokument	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Evropska strategija za večjo rast in delovna mesta v obalnem in pomorskem turizmu COM(2014) 86 final

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

1. pozdravlja prvo evropsko strategijo za obalni in pomorski turizem ter priznanje pomena jasnega in trajnostnega okvira za krepitev rasti in ustvarjanje delovnih mest, še posebej med mladimi;
2. poziva Evropsko komisijo, naj zdaj kot tudi v prihodnosti obravnava vprašanje turizma v drugih regijah s posebnimi naravnimi pogoji, kot so na primer gorske regije ali redko poseljena območja, ter zanje razvije posebne strategije;
3. poudarja vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri načrtovanju in izvajanju turistične politike; pozdravlja vključitev obalnega in pomorskega turizma v druge s tem povezane politike EU, kot so povezljivost IT, promet, okolje, varnost in varstvo potrošnikov ter prosto gibanje delavcev;
4. je zadovoljen, da Evropska komisija priznava posebnosti otokov in drugih zelo oddaljenih destinacij, ki se nanašajo na dostopnost, stroške prevoza, sezonskost in povezanost, ter njihov vpliv na turizem in gospodarstvo;
5. meni, da je za izvajanje te strategije treba opredeliti in razširiti obseg dejavnosti, ki jih lahko opredelimo kot „obalni in pomorski turizem“, da bo vključeval ne le morski in obalni turizem, križarjenja in rekreacijsko plovbo z jahtami, čolnarjenje in s tem povezane kopenske dejavnosti ⁽¹⁾, temveč tudi dejavnosti in športe, povezane z morjem, kot so potapljanje, opazovanje divjih živali in aktivnosti, ki izkoriščajo valove in veter, kot tudi dejavnosti, povezane s kulturnim turizmom: odkrivanje dediščine, gastronomija, obiskovanje kulturnih prireditev ter spoznavanje načinov ribolova in ribiških poklicev;
6. poudarja, da je treba strateške cilje EU podpreti z ustreznimi možnostmi financiranja, ki so na voljo v novem finančnem okviru, in v celoti upoštevati načelo subsidiarnosti ter torej to strategijo razviti v sodelovanju z institucijami EU, državami članicami, regijami in vpletenimi stranmi ter ob usklajevanju vseh teh akterjev;
7. opozarja, da je treba priznati, da lahko turizem v obalnih in pomorskih regijah okrepi osveščenost o tem, da je treba doseči okoljsko trajnost in trajnost z vidika kulture, povečati pomen evropske pomorske dediščine ter jo ohranjati kot tudi spodbujati ravnanje (odgovorni in participativni turizem), ki bo omogočilo doseganje teh ciljev;
8. izpostavlja vse večji pritisk na naravne vire, ki nastaja zaradi številnih načinov uporabe v gospodarstvu in dejavnosti na evropskih obalah, ter poziva, naj se v strategijah za morske bazene prednostno obravnavajo problemi, povezani s temi dejavnostmi, in sicer energetska učinkovitost, uporaba obnovljivih virov energije, zbiranje, skladiščenje in obdelava odpadkov, izguba biotske raznovrstnosti, uničevanje naravnih habitatov, degradacija obale in erozija tal, zaščita potencialno pitne vode ter čiščenje odpadne vode; meni, da ti izzivi presegajo pristojnost posameznih regij ali držav in da je potrebno usklajeno ukrepanje, ki bo obsegalo celoten morski bazen ter bo podprto s potrebnimi finančnimi sredstvi in dejansko izmenjavo najboljših praks;

⁽¹⁾ Glej COM(2014) 86 final, opombo 4.

9. ponovno poudarja, da je treba ustrezno upoštevati učinke podnebnih sprememb in jih v čim večji meri preprečevati z zaščito in oživljanjem naravnih območij ter vključevanjem turizma v program celovitega gospodarjenja z obalnim pasom;

10. priznava vlogo evropskih organizacij in pobud (npr. oznake „modra zastava“, nagrade Quality Coast Award, evropske strategije za modro rast) pri spodbujanju načel kakovosti evropskega turizma, kot so varovanje okolja, trajnostni turizem, izobraževanje in osveščanje v evropskih obalnih in pomorskih regijah, ter odločno poziva Komisijo, naj vzpostavi dialog z institucijami, ki te pobude spodbujajo, da bo razširila njihov vpliv in regije spodbudila, da jih prostovoljno podprejo;

11. meni, da je strategija EU za modro rast skupaj z inovacijami velika priložnost za spodbuditev lokalnega in regionalnega gospodarstva ter ustvarjanje delovnih mest, kar bo po pričakovanjih tudi povečalo privlačnost obalnih regij za turiste. Predlogi o inovacijah in modri rasti so navedeni v mnenju OR CoR-2014-04835-00-01;

Učinkovitost in konkurenčnost

12. opozarja, da sta bila obalni in pomorski turizem v zadnjih desetih letih sicer donosnejša od turizma na splošno, vendar sta se povprečni izdatek na nočitev in povprečno število nočitev zmanjšala, zato meni, da je treba ta trend nujno zaustaviti ter si prizadevati za povečanje potrošnje in števila nočitev na obalnih in pomorskih območjih z inovativnimi, prilagojenimi ukrepi, hkrati pa obravnavati težave sezonskosti;

13. poudarja, da morajo evropske obalne in pomorske regije razviti lokalne strategije, namenjene ohranjanju, povečanju pomena in promociji posebnih lokalnih značilnosti, ter tako okrepiti svojo prepoznavnost kot edinstvene turistične destinacije;

14. ugotavlja, da se povečuje povpraševanje po nišnem turizmu, na primer v povezavi z zdravilišči, zdravstvom, športom, dogodivščinami, divjimi živalmi, naravo, eko-gastronomijo, kulturo in luksuznim sektorjem, ki imajo vsi potencial za rast, gospodarski razvoj in ustvarjanje delovnih mest;

15. poudarja, da je treba zagotoviti raznolikost vključujoče turistične ponudbe prek udeležbe različnih akterjev iz lokalnih skupnosti in spodbud za ustvarjanje delovnih mest v regijah; opozarja na potencial povezovanja tradicionalnih dejavnosti v evropskih obalnih in pomorskih regijah (npr. kmetijstvo in ribištvo, lokalni kmetijski pridelki, vinogradništvo, dediščina ter lokalne tradicije in običaji) za razvoj novih turističnih proizvodov. Poleg tega je pomembna povezava dejavnosti, ki omogočajo odpravo sezonskosti, kot so športne dejavnosti na morju in/ali obali;

16. spodbuja Komisijo, naj primerja primere najboljše prakse ter objavi študijo o preobrazbi destinacij množičnega turizma in o primerih vključujočih in trajnih turističnih projektov v obalnih in pomorskih regijah; poziva Komisijo, naj spodbudi razpravo o rezultatih takšne študije v okviru vseevropske konference, na kateri bi se zbrale države članice, regije in vpletene strani;

17. opozarja, da sezonskost pogosto bolj vpliva na obalni in pomorski turizem kot na druge destinacije, ki imajo bolj uravnotežen vzorec prihodov turistov; zato poudarja, da potrebujejo te regije veliko več pomoči pri diverzifikaciji svojih turističnih tokov, ter spodbuja lokalne poslovne skupnosti, da promovirajo in ustvarjalno uporabljajo lokalno dediščino ter storitve za nudenje širše palete proizvodov in storitev, ki presega lokalni pristop, ne glede na vremenske razmere;

Izboljšanje znanja za povečanje konkurenčnosti

18. podpira uporabo orodij IT in inovativnih orodij za okrepitev prepoznavnosti obalnih in pomorskih regij ter poziva Komisijo, naj izboljša področje turizma v Evropskem atlasu morij, da bo okrepila osveščenost o obalnih in pomorskih regijah, njihovih vrednotah in njihovi privlačnosti za turiste in druge regije;

Delovna sila, spretnosti in inovacije

19. priznava izzive, s katerimi se sooča turistični sektor pri podpiranju trajnostnih delovnih mest, zvišanju plač in pridobivanju usposobljenih posameznikov;

20. poziva Komisijo, naj olajša mobilnost delavcev v turističnem sektorju prek programa Erasmus+ ter vzpostavi program za izmenjavo in usposabljanje za obalne in pomorske regije, namenjen zlasti mladim zunaj turistične sezone, da izboljša možnosti za poklicno usposabljanje in izmenjavo najboljših praks ter spodbudi podjetništvo te delovne sile;

21. podpira razvoj grozdov med turističnimi MSP kot enega od načinov za nudenje dopolnilnih in kakovostnih turističnih storitev (npr. prenočišča, prevoz, rekreacija) ter s tem bolj raznolike in popolne turistične ponudbe; priporoča lokalnim in regionalnim oblastem, naj takšne grozde med lokalnimi podjetji spodbujajo z oblikovanjem forumov za razprave, v katerih bi sodelovali javni in zasebni akterji s področja turizma, ter skupnih platform, ki ohranjajo identiteto, vključenost in podobo turistične destinacije, obenem pa poskrbijo za oprostitve davčnih obveznosti in/ali davčne spodbude za MSP, ki se združujejo v grozde ter spodbujajo projekte;

22. se strinja, da je treba priznati vlogo MSP, ki pomagajo pri spodbujanju trajnostnega turizma na področjih, kot so okoljska in prehranska varnost, gospodarjenje z vodami, ravnanje z odpadki in zmanjšanje emisij toplogrednih plinov;

23. opozarja, da se izdajanje dovoljenj in s tem povezane kvalifikacije voditeljev rekreacijskih plovil močno razlikujejo med državami članicami, zato je zaskrbljen, da bi to lahko oviralo razvoj tega sektorja; kot rešitev predlaga medsebojno priznavanje dovoljenj za rekreacijsko plovbo in zahtev za voditelje plovil ter poziva Komisijo, naj to zadevo preuči. To priporočilo o poenotenju usposabljanja ter znanj in spretnosti je mogoče razširiti na osebje, ki je zaposleno v marinah in za katerega v različnih državah članicah veljajo različna pravila glede usposobljenosti, zakonskega zavarovanja in pogojev na delovnem mestu;

24. meni, da je treba pri dodani vrednosti prosto dostopnih spletnih tečajev za izboljšanje ali preusmeritev znanja obalnega in pomorskega turizma upoštevati tudi praktični vidik pri izdajanju dovoljenj;

Izboljšanje trajnosti in dostopnosti

25. ponovno poudarja, da so obale med območji, ki so najbolj dovzetna za podnebne spremembe in naravne katastrofe, ter da so takšni pojavi daljnosežni in lahko negativno vplivajo na življenje in preživetje obalnih in pomorskih skupnosti, še posebej na otokih; zato se zavzema za celostno upravljanje obalnih območij, ki spodbuja trajnostni razvoj na obalah s pristopom, ki upošteva omejenost naravnih virov in ekosistemov;

poudarja poseben položaj otokov in najbolj oddaljenih regij, kjer omejitve obstoječih območij in prekrivanje gospodarskih dejavnosti na obalnih območjih zahtevajo več pomoči iz finančnih virov EU, da se preprečijo tveganja, ki lahko ovirajo gospodarske dejavnosti; takšno pomoč je treba zagotoviti še zlasti za oblikovanje in izvajanje strategije za celostno upravljanje obalnih območij;

26. priporoča, da se za zagotovitev trajnosti pomorskega in obalnega turizma na zaščitene območjih (npr. pohodniške poti), kjer živijo divje živali (npr. ptiči, morski sesalci, morski psi), sprejmejo in objavijo kodeksi ravnanja, ki bodo spodbujali dobrobit živali, varnost turistov in okoljsko ravnovesje;

27. poudarja, da bo mogoče doseči celotni potencial eko-turizma, če bodo pomorska in obalna zaščitena območja, kot so območja Natura 2000 ali OSPAR, jasno opredeljena kot prednostni kraji za izvajanje dejavnosti trajnostnega turizma (npr. potapljanje, opazovanje divjih živali, pohodniške poti);

28. poudarja, da bo leta 2020 več kot petina Evropejcev starejša od 65 let, zato spodbuja Komisijo, naj nadaljuje delo na področju turizma za starejše, zlasti s podpiranjem dostopnega turizma;

29. pozdravlja revizijo vizumskega zakonika, ki jo je opravila Komisija, in njene pobude za privabljanje državljanov tretjih držav na počitnice v Evropo, vključno z evropskimi obalnimi in pomorskimi destinacijami;

Čim boljši izkoristek razpoložljivih finančnih sredstev EU

30. pozdravlja namero Komisije, da objavi vodnik o finančnih sredstvih EU za turizem, hkrati pa opozarja, da ga je treba širše oglaševati, da bodo obalne in pomorske regije z njim seznanjene;

31. poziva Evropsko komisijo, naj v sedanjih pogajanjih o operativnih programih ob upoštevanju načela subsidiarnosti obravnava kot primerne prednostne naloge regij na področju naložb, zlasti tiste, ki imajo – enako kot naložbe v in razvoj infrastrukture, zlasti prenova in ponovna uporaba zgodovinskih objektov (civilne in industrijske arhitekturne dediščine), za rekreacijsko plovbo ali pomorsko-turistične dejavnosti –, učinek finančnega vzvoda na to strategijo za obalni in pomorski turizem;

32. poziva k zagotavljanju učinkovite in usklajene uporabe vseh razpoložljivih virov za spodbujanje pomorskega in obalnega turizma za obdobje 2014–2020, zlasti v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), programa Obzorje 2020 ter programov COSME, Ustvarjalna Evropa in LIFE +;

Povezanost

33. poudarja, da so otoki, najbolj oddaljene regije in druga odročna območja močno odvisni od letalskega prevoza in pomorskih povezav, ti pa so odvisni od turistov; turistična podjetja trdijo, da morajo ustaviti posle, ko prevozne storitve niso več na voljo, prevozna podjetja pa trdijo, da storitve niso več na voljo zato, ker turistična podjetja ustavljajo posle, zaradi česar so potrebne politike, ki bodo prekinile ta začaran krog; zaskrbljen je, da trenutna gospodarska kriza in močna sezonskost turizma ta problem dodatno zaostrujeta. Glede na to, da se 90 % blaga in proizvodov, ki se pozneje uporabljajo v otoški turistični industriji, prevaža po morju in da je prevoz dejansko donosen le v eno smer, bi bilo treba spodbujati politike pomoči za odpravo tega neravnovesja;

34. v zvezi s tem poziva Komisijo, naj ustrezno upošteva posebnosti otokov, ki so skoraj izključno odvisni od letalskega prevoza, da se bo izboljšala dostopnost ne le za turiste, temveč tudi za gospodarske dejavnosti, od katerih je odvisen razvoj teh otokov, kar pa bo nato koristilo turističnemu sektorju. (Davka na emisije CO₂ za letalski sektor, na primer, ni mogoče zvišati, ne da bi otoške regije sprejele druge vrste ukrepov, glede na to, da je trg zračnega prometa v teh regijah zaprt); takšne dejavnike je treba še posebej upoštevati v razpravah o enotnem evropskem nebu in smernicah EU o državni pomoči letališčem in letalskim prevoznikom ter dovoliti, da se naložbe v letališko infrastrukturo financirajo iz ESRR.

Poleg tega je treba za priobalne otoke okrepiti ladijske povezave s kopnim in med posameznimi otoki;

35. obenem tudi poziva, da se pri opredelitvi in izvajanju evropskih politik za boljšo zunanjo povezanost najbolj oddaljenih regij upoštevajo posebne omejitve teh regij (zlasti njihova velika oddaljenost in izoliranost glede na druga evropska ozemlja) tako, da se te politike prilagodijo njihovemu posebnemu položaju;

36. obžaluje, da številne obalne regije niso dobro povezane s svojim zaledjem ter sosednjimi regijami in državami; poziva k strateškemu razmisleku o intermodalni povezanosti med prometnimi središči (npr. letališči, železniškimi postajami, pristanišči) in s sosednjimi državami, kar bi potnikom omogočilo, da bi lažje potovali v različne morske bazene in znotraj njih;

Lokalne skupnosti, njihova dediščina, identiteta in kulinarika

37. meni, da mora obalni in pomorski turizem koristiti lokalnim obalnim skupnostim, zato se zavzema za posebne ukrepe za spodbujanje lokalnega najemanja ljudi, nabavljanje lokalnih proizvodov in razvijanje lokalnih prehrabnih sistemov; ocenjuje, da bo zavezanost lokalnemu delovanju izboljšala učinkovitost obalne in pomorske turistične ponudbe, izboljšala lokalno zaposlovanje in ustvarila delovna mesta v trajnostnem kmetijstvu, ribištvi in sektorju storitev ter s tem pripomogla k doseganju ciljev EU v zvezi s socialno in teritorialno kohezijo ter razvojem podeželja;

38. ugotavlja, da se na številnih obalnih območjih v Evropi ne spodbuja dovolj lokalna pomorska dediščina; poudarja, da je treba varstvo pomorske in obalne dediščine uskladiti s komercialnim ali gospodarskim razvojem, kot so polaganje kablov ali cevi, iskanje in pridobivanje nafte in plina, kopanje premoga ali rud, pridobivanje peska ali gramozov ter odlaganje odpadkov in zemeljskega materiala; meni, da morajo biti potopljene ladje, podvodne ruševine, zgodovinska plovila in pristaniški obrati, tradicionalni ribolov in ribiška tradicija ter drugi povezani poklici (tradicionalno ladjedelništvo, izdelovanje mrež, industrija za konzerviranje...) osrednje lokalne turistične znamenitosti;

39. opozarja na neizkoriščeni potencial ribiškega turizma in meni, da lahko znatno koristi obalnim skupnostim, saj zagotovi donosnost ribolovnih dejavnosti, ohranja lokalno ribiško tradicijo in diverzificira lokalne vire dohodka;

40. se strinja, da bi morala EU podpreti naložbe za spodbujanje ribiškega turizma v primerih, v katerih ribiška ladjevja uporabljajo selektivne in tradicionalne ribolovne metode, ter te dejavnosti obravnavati kot dopolnilno dejavnost komercialnega ribolova, ki omogočajo dodatni prihodek ribiškim skupnostim, ter poziva države in regije, naj skupaj z ribiškim sektorjem in sektorjem turizma ter drugimi vpletenimi akterji premostijo pravne in upravne ovire, s katerimi bi se lahko soočali pri razvoju ribolovnega turizma;

41. poziva Komisijo, naj okrepi sodelovanje s Svetom Evrope in izboljša obveščanje o novih in obstoječih kulturnih poteh vzdolž evropske obale ter njihovo promocijo;

42. podpira ustanovitve zveze turističnih pisarn ali agencij obalnih in pomorskih regij, ki bo delovala kot platforma za sodelovanje in izmenjavo med strokovnimi organi obalnih in pomorskih regij ter pomagala zasnovati in izvajati programe sodelovanja, namenjene promociji teh regij;

Sektor križarjenj

43. spodbuja lokalne in regionalne oblasti, naj vzpostavijo konstruktiven dialog s sektorjem križarjenj, da zagotovijo lokalno dobavo blaga tem ladjam in poskusijo pridobiti večji delež potrošnje potnikov, tako da ponudijo privlačnejše prostore za sprejem v terminalih križark ali blizu njih, ki bodo obsegali trgovine, bare in restavracije ter lokalne turistične agencije, ki bodo nudile brezskrbne in trajnostno naravnane izlete do bližnjih znamenitosti;

44. meni, da bi lahko javne oblasti lokalnim podjetjem pomagale izboljšati promocijo in trženje njihovih ponudb, tako da bi dale na razpolago informacije o lokalnih znamenitostih v več jezikih ter poskrbele za varnost in udobje popotnikov; Dejavnosti oskrbovanja plovil ter organizacije proizvodov na destinaciji so povezane z dejavnostjo zastopnikov plovil, s katerimi morajo lokalne in regionalne oblasti sodelovati, da se spodbudijo uporaba proizvoda ter dopolnilne lokalne dejavnosti;

45. ugotavlja, da lahko velike križarke pripeljejo velike množice ljudi do katere koli destinacije, kar lahko predstavlja izziv pri prevozu vseh izkrcanih turistov; pozdravlja razvoj celovitih projektov načrtovanja in oblikovanja prevoza, da se zadovoljijo potrebe potnikov, ki pridejo v množicah, ne da se pri tem ovira lokalno prebivalstvo;

Marine in navični športi

46. ugotavlja, da so navični športi in dejavnosti vse bolj priljubljeni, in je zadovoljen, da jih pogosto organizirajo in izvajajo majhna lokalna podjetja; meni, da bi skupni evropski standardi na tem področju okrepili zaupanje potrošnikov in izboljšali varnost;

47. poziva Komisijo, naj oceni potrebo po skupnem okviru za razvoj infrastrukture v marinah; glede na to, da je v Evropi približno 4 500 pristanišč za rekreacijsko plovbo in da je plovba z jahtami vse bolj priljubljena, predlaga Komisiji, naj podpre študijo o skupnih standardih, ki zlasti obravnava dostopnost za ljudi z omejeno mobilnostjo, varnostne standarde, obremenljivost rekreacijskih pristanišč itd.;

48. poziva lokalne in regionalne oblasti, na območju katerih so marine, naj skupaj z lokalnimi vpletenimi stranmi in turističnimi podjetji razvijejo strategije, da bodo bolje povezale svoja pristanišča s celotno regijo ter spodbudile rekreacijske pomorščake, da odkrijejo pokrajino v zaledju pristanišča in spoznajo njeno dediščino, ter promovirale posebne proizvode navičnega in pomorskega turizma prek navičnih klubov, marin in pomorskih letovišč.

V Bruslju, 7. oktobra 2014.

*Predsednik
Odbora regij*

Michel LEBRUN

Mnenje Odbora regij — Okvir podnebne in energetske politike za obdobje 2020-2030

(2014/C 415/04)

Poročevalka	Annabelle JAEGER (FR/PES), članica regionalnega sveta Provanse-Alp-Azurne obale
Referenčni dokument	Zaprosilo Evropske komisije z dne 12. februarja 2014

I. POLITIČNA PRIPOROČILA**ODBOR REGIJ**

v času, ko nas zadnji znanstveni podatki Medvladnega foruma za podnebne spremembe (IPCC) opozarjajo na poslabšanje globalnega segrevanja in njegovih vplivov, ter v duhu prejšnjega mnenja Odbora regij (CDR 5810/2013)

1. EU poziva, naj izbere zmagovalno trojico podnebnih in energetskih ciljev do leta 2030, ki so vsi zavezujoči:

- 50-odstotno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov glede na leto 1990;
- 40-odstotni delež obnovljivih virov energije, kar naj se izvede v okviru nacionalnih ciljev;
- 40-odstotno zmanjšanje porabe primarne energije glede na leto 2005 s povečanjem učinkovitosti, kar naj se prav tako izvede v okviru nacionalnih ciljev.

Ti trije cilji so nujni, če želimo še imeti možnost za preprečitev katastrofalnega segrevanja, ki bo višje od 2 stopinj Celzija, in za doseg dolgoročnega cilja EU (80- do 95-odstotnega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov);

2. opozarja na sklepe Evropskega sveta z dne 20. in 21. marca 2014, v katerih so se voditelji držav in vlad dogovorili, da najpozneje oktobra 2014 sprejmejo sklep o novem političnem okviru. OR pričakuje, da bo ta sklep vseboval visoko zastavljene cilje; v tem kontekstu izraža zaskrbljenost zaradi premalo ambicioznih predlogov, ki jih je doslej oblikovala Evropska komisija. Predlogi so glede predlaganih deležev, glede na obveznost, da se morajo izvesti zgolj na ravni EU, pa tudi glede na predlagano strukturo upravljanja premalo ambiciozni;

3. meni, da je ta trojica ciljev s tehničnega vidika realistična in bi koristila evropskemu gospodarstvu; zahteva dolgoročno strukturno vizijo, s pomočjo katere bi Evropi zagotovili trajnostno, zanesljivo in varno energetske prihodnosti;

4. dodaja, da bi moral biti cilj EU, da se do sredine stoletja približa nični stopnji neto emisij, pri čemer ne sme dodatno zaostri energetske revščine. Poleg nujnega stalnega zmanjševanja emisij so potrebna tudi okrepljena prizadevanja na področju raziskav in razvoja za spodbuditev izločanja CO₂ iz atmosfere ter okrepitev vloge naravnega zajemanja CO₂;

5. ugotavlja, da bi bila EU z vztrajanjem pri svojih ciljih tako pripravljena na pogajanja za doseg globalnega podnebnega sporazuma za 21. zasedanje Konference pogodbenic (COP21) Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC), ki bo novembra in decembra 2015 organizirana v Parizu, zlasti če bi napovedala „nacionalne prispevke“ v okviru UNFCCC takoj, ko bo mogoče oziroma najkasneje konec marca 2015;

A. Upravljanje

6. priporoča, da ta predlagani novi okvir energetskega upravljanja temelji na spoznanjih iz svežnja ukrepov za leto 2020, zlasti z zastavljanjem zavezujočih ciljev na evropski in nacionalni ravni, ki bi bili za države članice zavezujoči; zato meni, da predlagani pristop sodelovanja – s cilji, zastavljenimi zgolj na ravni EU, ne bo zagotovil zadostnih spodbud za uresničevanje teh ciljev in doseganje bolj ambicioznih rezultatov;

7. meni, da je absolutno nujno določiti nacionalne cilje za povečanje deleža obnovljivih virov energije in zmanjšanje energetske porabe, ki bodo zavezujoči za vsako državo članico, in da se v ta namen države oprejo na izvajanje regionalnih in lokalnih strategij, kar ne bi bilo zgolj bolj učinkovito, temveč tudi v skladu z načelom subsidiarnosti. Takšna struktura bi morala biti razvidna tudi v novem okviru energetskega upravljanja;
8. poudarja, da ima lahko nova SKP bistveno vlogo pri zmanjševanju toplogrednih plinov ter pri spodbujanju zajemanja in shranjevanja CO₂ v kmetijstvu, gozdarstvu in živinoreji;
9. poudarja ključno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri pripravi in izvajanju politik na področju podnebnih sprememb, razvoja obnovljivih virov energije in energetske učinkovitosti, vendar tudi poudarja, da njihovi ukrepi ne morejo biti optimalni brez ustreznega priznanja v obliki pooblastil in dolgoročnega financiranja;
10. zato Komisijo poziva, naj to prizna in se pri odzivanju na podnebne in energetske izzive opre na lokalne in regionalne oblasti, jih vključi v akcijski okvir za leto 2030 in v novo energetske upravljanje v skladu z načeli upravljanja na več ravneh, ki priznavajo vlogo vsake ravni upravljanja za učinkovitost javnih politik;
11. lokalne in regionalne oblasti poziva, da si še bolj prizadevajo za rešitev podnebnega izziva, tako da si določijo lastne ambiciozne cilje za leto 2030 in skupaj izvedejo pobude pred COP21, ki bo decembra 2015 v Parizu, in sicer v skladu s sklepi konference COP19, ki je bila novembra 2013 v Varšavi, o priznavanju regionalnih in lokalnih oblasti pri doseganju globalnega sporazuma;

B. Trije neločljivo povezani cilji

12. vztraja, da je – čeprav je cilj zmanjšanja toplogrednih plinov ključen za zagotovitev jasnega signala, ki bi omogočil internalizacijo vseh stroškov onesnaževanja in s tem znižal njegovo raven –, bistveno tudi, da se ta cilj dopolni s cilji na področju obnovljivih virov energije in energetske učinkovitosti, da se zagotovi, da energetski prehod dejansko privede do zanesljivega, konkurenčnega in trajnostnega nizkoogljičnega gospodarstva in bo pomenil sinergijske učinke za podnebne spremembe;
13. vztraja, da so potrebni zavezujoči cilji, na podlagi katerih se vlaganja usmerijo v razvoj čistih tehnologij. Pri tem je treba tudi z zakonodajo zagotoviti varnost vlagateljev v nizkoogljične tehnologije. Države članice bi morale zagotoviti jasen in stabilen pravni okvir, ki preprečuje retroaktivne učinke novih zakonodajnih ukrepov;
14. ponovno opozarja, da je treba zagotoviti enakopravno porazdelitev stroškov med državami, regijami in mesti ter upoštevati zahteve prostorskega načrtovanja ter obnovljivih virov energije, ki so na voljo lokalno, ne da bi s tem preprečili regijam in mestom oziroma krajem, ki to želijo, da se še bolj angažirajo;
15. poudarja, da je treba pri oblikovanju politik na ravni EU in držav članic ves čas misliti na to, da ostane račun za energijo na razumni ravni, za dosego tega pa je energetska učinkovitost ključni instrument, saj bi potrošnikom in državam članicam omogočil, da vsako leto do leta 2030 ⁽¹⁾ prihranijo več kot 200 milijard EUR; meni tudi, da je treba državam članicam ter lokalnim in regionalnim oblastem v zvezi z bojem proti energetski revščini priporočiti sprejetje posebnih ukrepov za družine in ranljive potrošnike. Eden od glavnih načinov za izboljšanje energetske učinkovitosti mora biti prenova stavb, kar bo pomemben vir ustvarjanja delovnih mest v gradbeništvu, ki je družbeno ranljiv sektor. Poleg tega se bodo s tem omogočile inovacije na področju energetske učinkovitosti materialov in materialov na biološki osnovi, kar bo za seboj potegnilo naložbe v raziskave, razvoj in inovacije. Zato je treba na evropski ravni oblikovati posebne sklade financiranja, da se spodbudi energetska prenova stavb;

C. Energetska neodvisnost Evrope

16. opozarja, da je Evropa največja uvoznica energije na svetu, in meni, da bi bolj ambiciozni evropski cilji za dosego prihrankov energije leta 2030 in istočasno povečanje deleža obnovljivih virov energije znatno zmanjšali evropski uvoz energije in povečali njeno energetske neodvisnost;

⁽¹⁾ Ecofys, februar 2013: *Saving energy: bringing down Europe's energy prices for 2020 and beyond*.

17. eden od glavnih načinov za izboljšanje energetske učinkovitosti mora biti prenova stavb, pa tudi gradnja novih energetske učinkovitih stanovanj. Ne bi pa bilo dobro, če bi odločitve o teh vprašanjih temeljile na enotnem izhodišču; lokalne in regionalne oblasti so primerna raven, na kateri je treba na ustrezen način sprejemati te konkretne odločitve. Hkrati bi bilo treba ustvariti številna delovna mesta v socialno tako občutljivem sektorju, kot je gradbeništvo. Poleg tega se bodo s tem omogočile inovacije na področju energetske učinkovitih materialov in materialov na biološki osnovi, kar bo za seboj potegnilo naložbe v raziskave, razvoj in inovacije;

18. poudarja, da bi obnovljivi viri energije lahko pokrili skoraj polovico energetske potrošnje Evrope do leta 2030 (viri: Fraunhofer Institut ⁽²⁾ in Deutsches Zentrum für Luft und Raumfahrt ⁽³⁾);

19. poudarja pomen potencialnega prihranka energije, ki je največji med državami EU, ki se najbolj zanašajo na uvoz plina in nafte. Vlaganje v energetske učinkovitost EU do leta 2030 bi EU omogočilo znatno zmanjšanje evropskega uvoza energije, izboljšalo pa bi tudi energetske varnost EU ter razvoj novih, učinkovitejših, varnejših in varčnejših tehnologij, ki bodo vir novih delovnih mest;

20. meni tudi, da bi lahko okrepili energetske neodvisnost in varno oskrbo z energijo EU, tako da bi izkoristili vse lokalne vire obnovljive energije, še bolj razvili enotni energetski trg, na primer s proizvodnjo energije iz obnovljivih virov v majhnem obsegu med samimi proizvajalci, novimi vzajemnimi povezavami, shranjevanjem energije in inteligentnimi omrežji, zaradi česar morajo vse države članice sprejeti zakonodajo, ki bo podpirala doseganje teh ciljev. Poudarja, da raznolikost obnovljivih virov energije deluje kot zaščita pred nihanjem cen, zmanjšuje ranljivost energetskega sistema in preprečuje motnje v oskrbi;

21. meni, da morajo Evropska unija in države članice olajšati preoblikovanje energetske infrastrukture v smislu povečanja čezmejnih povezav, najprej zlasti med tistimi državami, ki so najbolj oddaljene od izpolnjevanja dogovorjenega cilja, ki je zagotavljati raven povezovalnih vodov za električno energijo, ki je enaka ali presega 10 % njihove obstoječe proizvodne zmogljivosti;

D. Strukturna reforma sistema EU za trgovanje z emisijami

22. pozdravlja sprejetje t. i. zamikov („backloading“) za izboljšanje delovanja sistema za trgovanje z emisijami (ETS), vendar meni, da je treba izvesti strukturno reformo ETS; v tem kontekstu podpira predlog Evropske komisije, da se oblikuje tudi „rezerva za stabilnost trga“, ki pa bi morala stopiti v veljavo še pred letom 2020; meni, da je bistveno, da se rezerva za stabilnost dopolni z drugimi ukrepi, kot sta dokončna ukinitve presežka dovoljenj za emisije in uvedba najnižje cene;

23. poziva Evropsko komisijo, naj omeji nakupovanje mednarodnih dobropisov plačila nadomestila za izpust ogljika. Ti dobropisi niti ne omogočajo sprožitve strukturnih sprememb, ki se morajo začeti v okviru EU, niti ne spodbujajo vlaganj na terenu. Poziva tudi k izvajanju ukrepov za spodbujanje shranjevanja CO₂ v gozdovih, ki jih je treba upravljati trajnostno;

24. meni, da bi bilo treba del prihodkov iz sistema za trgovanje z emisijami nameniti ukrepom na lokalni in regionalni ravni;

25. meni, da je pomembno razviti tudi druge skupne instrumente, kot so okoljsko primerna zasnova in javna naročila, da se zmanjša učinek podnebnih sprememb. Davek na ogljikov dioksid je učinkovit instrument, ki je privedel do zadovoljivih izkušenj, na katere se lahko opremo;

E. Pomen lokalne proizvodnje

26. meni, da mora biti proizvodnja energije iz obnovljivih virov v majhnem obsegu med samimi proizvajalci del rešitve, ki bi jo morala prihodnja Evropa energije spodbujati, s čimer bi se lahko okrepila odpornost evropskega gospodarstva na nihanja cen. Za to morajo vse države sprejeti zakonodajo, ki bo podprla doseganje tega cilja;

27. meni, da si zadruga na lokalni in regionalni ravni, ki so jih oblikovali državljani za spodbujanje energije iz obnovljivih virov, zaslužijo posebno pozornost, predvsem zato, ker so obenem tudi dodatni ponudniki energije, pa tudi zato, ker s precejšnjim izobraževalnim učinkom utrjujejo zavedanje o razumni rabi energije;

⁽²⁾ Fraunhofer Institut, maj 2011: *Long Term Potentials and Costs of RES*.

⁽³⁾ Greenpeace, 24. oktober 2012: *EU-27 Energy [R]evolution*; WWF, 6. november 2013: *Renewable energy: a 2030 scenario for the EU*.

28. ugotavlja, da je v interesu prebivalcev, da jim lokalni organi z enakimi stroški kar najbolj pomagajo pri reševanju njihovih energetskih problemov in da se razvijejo lokalne rešitve za proizvodnjo energije kot odziv na povečanje cen na svetovnih trgih. Lokalne in regionalne oblasti morajo kot lastnice obratov proizvodnje energije tudi imeti večjo vlogo pri razvoju obnovljivih virov energije;

29. ponovno opozarja, da je treba zagotoviti skladnost med pravico do konkurence na ravni EU, za katero je Unija v celoti pristojna, na eni strani in ključnimi načeli evropske energetske politike, ki predvidevajo deljeno pristojnost EU in držav članic, na drugi strani, pri čemer je treba spoštovati pomembno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti, zlasti lokalnih in regionalnih agencij za energijo;

F. Vodilna vloga lokalne in regionalne ravni pri odzivu na podnebne in energetske izzive

30. poudarja, da so, kot v zadnjem času dokazuje vrsta izrednih podnebnih pojavov, lokalne oblasti tiste, ki v celoti nosijo breme posledic neukrepanja in bodo morale plačati ceno prihodnjih posledic, če ne bomo pospešili energetskega prehoda;

31. ugotavlja, da po ocenah Programa Združenih narodov za razvoj (UNDP) ⁽⁴⁾ več kot 70 % ukrepov za omilitev podnebnih sprememb in do 90 % ukrepov prilagajanja podnebnim spremembam izvedejo lokalne oblasti;

32. ponovno opozarja, da je Evropska unija sprejela strategijo prilagajanja in da so lokalne in regionalne oblasti tiste, ki se bodo morale v prihodnjih desetletjih soočiti z najpomembnejšimi izzivi prilagajanja podnebnim spremembam. Zato je treba ob upoštevanju pregleda te strategije za obdobje po letu 2020 v teh regijah in mestih sprejeti pomembne ukrepe za izvedbo programov prilagajanja na podnebne spremembe, pri čemer jim je treba dati na voljo finančna sredstva Evropske unije;

33. poudarja, da lahko lokalne in regionalne oblasti zato, ker so blizu državljanom, pomagajo informirati in ozaveščati o gospodarskih in družbenih koristih, ki jih imajo ukrepi energetskega prehoda na lokalni ravni;

34. poudarja, da se mora akcijski okvir za leto 2030 opreti na pobude EU na lokalni ravni, kot so konvencija županov EU, ki jo želi Odbor podaljšati do leta 2030, Mayors Adapt in drugi projekti, ki jih financira EU; v tem kontekstu Evropsko komisijo poziva, naj zagotovi skladnost politik in sinergije med različnimi pobudami ter OR primerno vključi v proces priprave in izvajanja. Izredno pomembno je, da so te možnosti, ki jih nudi EU, na voljo tudi majhnim mestom in podeželskim območjem;

35. vztraja, da bi si morale lokalne in regionalne oblasti za korak naprej zastaviti posebne količinsko opredeljene cilje za leto 2030 na področjih zmanjšanja emisij, obnovljivih virov energije in prihranka energije ter to podpreti z ustreznimi lokalnimi in regionalnimi strategijami za povečanje dinamike s terena. Te cilje je mogoče zastaviti z okrepitevijo in razširitvijo konvencije županov, ki bi jo bilo treba podaljšati na obdobje po letu 2020;

36. poziva Evropsko komisijo, naj poleg evropskega financiranja, predvidenega za obdobje 2014–2020 (Life+Clima, strukturni skladi, Obzorje 2020, instrument povezovanja Evrope itd.) – zlasti prek EIB – oblikuje predloge za financiranje ukrepov energetskega prehoda, ki bi lahko podprli lokalne finančne strukture, ki že obstajajo ali pa jih je treba še ustanoviti;

37. na podlagi tega mnenja poziva tudi lokalne in regionalne oblasti, naj združijo sile za skupno mobiliziranje, da se sliši njihov glas pred in tudi med zasedanjem konference COP21, v okviru katere je pomembna etapa vrh o podnebj, ki ga je 23. septembra v New Yorku organiziral generalni sekretar Združenih narodov.

V Bruslju, 8. oktobra 2014.

*Predsednik
Odbora regij*

Michel LEBRUN

⁽⁴⁾ Poročilo UNDP *Charting a new low-carbon route to development: A primer on integrated climate change planning for regional governments* (2009).

Mnenje Odbora regij — Mobilnost v geografsko in demografsko prikrajšanih regijah

(2014/C 415/05)

Poročevalec

Gordon Keymer (UK/ECR), član okrajnega sveta Tandridge

Referenčni dokument**I. POLITIČNA PRIPOROČILA**

ODBOR REGIJ

Uvod

1. poudarja pomen geografsko in demografsko prikrajšanih regij EU, vključno s tistimi, ki so navedene v členih 174 in 349 PDEU, ki se dandanes soočajo z vse večjimi težavami pri zagotavljanju lokalnega prevoza;
2. navaja, da te regije, ki jih v tem mnenju imenuje „prikrajšane regije“, obsegajo obmejne regije, gorske regije, otoške regije, redko poseljene regije (vključno z najsevernejšimi regijami) iz člena 174 PDEU, devet najbolj oddaljenih regij iz člena 349 PDEU in vse druge regije EU, ki se soočajo s podobnimi izzivi. Poleg tega obstajajo tudi regije z močno razpršenim prebivalstvom;
3. meni, da so med izzivi javnega prevoza v teh regijah večji stroški in financiranje, potrebno za zagotavljanje storitev, demografske spremembe, kot so odseljevanje, staranje preostalega prebivalstva in njegova razpršenost, in spreminjajoče se potrošniško povpraševanje po storitvah javnega prevoza. V nekaterih od teh regij je opazen tudi gospodarski upad; poleg tega najbolj oddaljene regije zaznamujejo tudi odročnost, izoliranost in skrajna odvisnost od učinkovitega prometnega sistema;
4. meni, da je mobilnost, torej zmožnost enostavnega premikanja od ene točke do druge, predvsem pravica do prostega gibanja oseb, ki jo priznavata Pogodbi, in glavni pogoj za kakovostno življenje posameznikov v takšnih regijah, kadar dostopajo do ključnih javnih storitev (kot so izobraževanje, zdravstvo in sociala), se vozijo na delo ali iščejo zaposlitev, se ukvarjajo s prostočasnimi dejavnostmi, obiskujejo sorodnike, nakupujejo blago in storitve ali uresničujejo svojo svoboščino do potovanja v bolj oddaljene kraje;
5. poudarja, da so pomorski, cestni in železniški javni prevozni sistemi, ki izpolnjujejo te temeljne potrebe po mobilnosti, v številnih primerih v lasti in pod upravo lokalnih, regionalnih in nacionalnih oblasti. Veliko je tudi lokalnih in regionalnih oblasti, ki so lastnice ali solastnice regionalnih letališč;
6. opozarja, da je treba v skladu s členom 174 PDEU nekaterim regijam posvečati „posebno pozornost“ in v skladu s členom 349 PDEU za najbolj oddaljene regije pripraviti „posebne ukrepe“ v EU in nacionalnem oblikovanju politike. V uredbah skladov ESI za obdobje 2014–2020 so prikrajšane regije sicer do neke mere upoštevane, toda veljavne določbe v politikah EU na drugih področjih, ki vplivajo na promet, bi bilo treba bolje izkoristiti, da bi odražale zaveze iz Pogodbe;
7. meni, da je eden od razlogov za to dejstvo, da v členu 174 PDEU ni opredeljena velikost obravnavanih „regij“. Nekatere vlade si ta člen razlagajo na ravni NUTS2, pri čemer raziskovalno delo Komisije in druge vpletene strani kot ustrezno opredeljujejo raven NUTS3. OR meni, da je za spodbujanje mobilnosti (namesto za namene skladov ESI) ustrezno upoštevati prikrajšane regije vseh velikosti, tudi na ravni NUTS3 in nižjih ravneh;

Prevoz in regionalni razvoj v prikrajšanih regijah

8. ugotavlja, da prikrajšane regije opravljajo ključne naloge za uravnotežen razvoj EU, in sicer zlasti z dostopom do surovin, kmetijstvom, ribištvom, okoljevarstvom, turizmom, čezmejnimi odnosi in prostočasnimi možnostmi. Zato bi morale biti izboljšanje prometnih povezav tako znotraj teh regij kot tudi s preostalo EU bistveni element kohezijske politike EU in tudi politik mobilnosti EU, in sicer ne samo za potniški promet, temveč tudi tovorni. Spodbujanje večje gospodarske rasti v prikrajšanih regijah bi pripomoglo k dejanskemu delovanju notranjega trga in teritorialne kohezije Unije kot celote;

9. meni, da je nujno analizirati, kako prikrajšanost glede mobilnosti, ki jo trpijo te regije, učinkuje na napredek modelov njihovega gospodarskega in teritorialnega razvoja ter s tem na zaposlovanje danes in v prihodnosti. Zaradi odročnosti in izoliranosti nekaterih od teh regij so njihovi trgi majhni in manj privlačni, zato tudi niso sposobni ustvarjati dovolj delovnih mest. Tudi težave mobilnosti delavcev, ki prebivalce teh regij omejujejo na njihova geografska področja, velikokrat povečujejo delež nezaposlenih;

10. zato je zadovoljen, da so bili v program skladov ESI za obdobje 2014–2020 vključeni poseben tematski cilj „trajnostni promet“ in številni drugi tematski cilji, s pomočjo katerih je mogoče spodbujati mobilnost;

11. zadovoljen je tudi z možnostjo za preoblikovanje stopenj sofinanciranja skladov ESI, tako da se pokrijejo območja, ki so „hudo in stalno prizadeta zaradi neugodnih naravnih ali demografskih razmer“ (člen 121 uredbe o skupnih določbah), ter z možnostjo v okviru ESRR, da se najbolj oddaljenim in najsevernejšim regijam dodelijo „posebna dodatna sredstva“ in da se te regije izvzamejo iz zahtev glede tematske osredotočenosti (členi 10–12 uredbe o ESRR);

12. opozarja na pomen skladov ESI za spodbujanje trajnostne mobilnosti v vseh evropskih regijah. Vendar obžaluje, da utegne biti financiranje tematskega cilja 7 „spodbujanje trajnostnega prevoza in odprava ozkih grl v ključnih omrežnih infrastrukturah“ – ki ga pravila sicer dovoljujejo v vseh regijah – oteženo v najbolj bogatih regijah, to pa zaradi omejene vizije Evropske komisije glede tega vprašanja pri dvostranskih pogajanjih o prihodnjih operativnih programih;

13. zato poziva države članice in organe upravljanja skladov ESI, da za obravnavo nujnih potreb po mobilnosti vseh prikrajšanih regij to upoštevajo pri pripravi sporazumov o partnerstvu in operativnih programov za izvajanje skladov ESI;

14. meni, da bi lahko tudi drugi skladi EU, sredstva Evropske investicijske banke in sredstva zasebnega sektorja imeli večjo podporno vlogo. OR poudarja, da je treba spremljati vključevanje teritorialne razsežnosti v sklade ESI (in jih usklajevati s pomočjo skupnega strateškega okvira) in tudi spremljati teritorialni učinek tematskih skladov, kot so instrument za povezovanje Evrope (IPE) in z njim povezan program TEN-T ter Obzorje 2020 in z njim povezan program CIVITAS. Programi, ki se financirajo iz teh skladov, ne dajejo prednosti mobilnosti v prikrajšanih regijah, zato so vse ravni oblasti dolžne povezati te različne sklade na bolj usklajen in inovativen način na kraju samem;

15. je seznanjen z zavezo EU, da na primer sredstva TEN-T uporabi za spodbujanje „dostopnosti in povezanosti vseh regij Unije, vključno z oddaljenimi, najbolj oddaljenimi, otoškimi, obrobni in gorskimi regijami ter redko poseljenimi območji“ (člen 4 Uredbe (EU) št. 1315/2013);

16. vendar ugotavlja, da se 95 % sredstev TEN-T, ki se financirajo z instrumentom za povezovanje Evrope (IPE), uporabi izključno za osrednje omrežje, kar krepi osrčje Evrope in njeno gosto mrežo velikih mest. Treba pa je uvesti tudi dodatne posebne ukrepe, da se zagotovi pozitiven učinek izboljšave TEN-T tudi na lokalno povezanost v prikrajšanih regijah, da bi olajšali njihov dostop do glavnih nacionalnih in evropskih prometnih koridorjev;

17. zato poudarja, da je treba financirati medsebojne povezave med osrednjim omrežjem TEN-T in celovitim omrežjem ter med celovitim omrežjem in lokalnimi prometnimi povezavami v prikrajšanih regijah. Poleg tega je treba povečati proračun za IPE v okviru vmesnega pregleda večletnega finančnega okvira, da se financirajo čezmejne povezave in odprava ozkih grl v osrednjem omrežju TEN-T. To bo pripomoglo k povezovanju vseh evropskih regij v trajnosten in učinkovit evropski prometni sistem, tako potniški kot tovorni. Glede na to, da je odpravljanje razvojnih razlik eden od ciljev programa TEN-T, je treba pri pregledu zemljevidov TEN-T, ki bo predvidoma v obdobju 2016–2017, upoštevati tudi potrebe regij, ki s težavo uresničujejo svoje modele gospodarskega in teritorialnega razvoja;

18. ugotavlja, da se Obzorje 2020 in z njim povezan program CIVITAS za čist promet osredotočata na napredno tehnologijo vozil, da bi postal promet bolj gospodaren z viri. Takšni cilji so zelo dragoceni, saj prispevajo tudi k izboljšanju javnega prometa v prikrajšanih regijah, v katerih je osrednjega pomena stroškovna učinkovitost vozil;

19. poudarja, da so zato potrebni novi pristopi k financiranju prometa v prikrajšanih regijah. Ti bi lahko vključevali osebne prevozne proračune za državljane, kot so „čeki za mobilnost“, ki so bili uspešno uvedeni v nekaterih državah članicah, davčne oprostitve za ponudnike prevoza ali dogovori o sodelovanju, ki različnim ponudnikom prevoza omogočajo uporabo skupnih vozil;

20. meni, da je treba nove pristope tudi podpreti z novimi orodji. Z uporabo inteligentnih prometnih sistemov (ITS) in izboljšano IKT bi lahko javni prevoz, ki temelji na voznih redih in začrtanih progah, zamenjali s prevozom na zahtevo, kot so avtobusi „na poziv“, skupinski taksiji in souporaba vozil. S prevozi na zahtevo je mogoče zagotoviti učinkovitejši, konkurenčnejši in cenejši javni prevoz potnikov po cesti, saj se ta prevoz opravlja glede na resnične potrebe. Souporaba prevoznih sistemov, ki na primer kombinira šolske prevoze z javnimi, v nekaterih oddaljenih regijah dobro deluje, enako pa velja za spodbujanje hoje in kolesarjenja. Takšni sistemi omogočajo prihranek ter zmanjšajo odvisnost od avtomobilov in emisije;

21. ugotavlja, da bi lahko takšne rešitve podprli s spodbujanjem ukrepov, kot so povezane e-vozovnice ali pametne kartice za vse vrste prevoza, medsebojno skladni standardi e-plačevanja, povezano urejanje voznih redov za dele prog, ki niso „na zahtevo“, ali uporaba aplikacij na pametnih telefonih, ki državljanom nudijo nove možnosti obveščanja in plačevanja;

22. meni, da je treba poskrbeti za dobro seznanjanje javnosti s takšnimi novimi rešitvami za mobilnost, ki morajo biti cenovno ugodne, dostopne in sprejemljive za uporabnike. Uporabniki (dejanski in potencialni) lahko z aktivnim sodelovanjem pri opredeljevanju svojih potreb pripomorejo k njihovem uspehu;

23. poudarja, da bodo lokalne in regionalne oblasti ključno gonilo številnih naštetih inovacij;

24. vendar opozarja, da smejo takšni projekti mobilnosti prejeti sredstva le, če so del dobre politike mobilnosti, ki vključuje obravnavano območje, in jih je mogoče upravičiti z zanesljivimi ocenami potencialnega povpraševanja;

Pristanišča in letališča

25. želi poudariti pomembno vlogo, ki jo lahko imajo pristanišča in letališča ter njihove povezave z zaledjem in območji v notranjosti pri spodbujanju razvoja prikrajšanih regij ter povezovanju državljanov z večjimi mestnimi središči. Za otoške skupnosti in za najbolj oddaljene regije so na primer takšne povezave edino možno prometno sredstvo in so ključne za njihovo preživetje ter povezovanje tako z lastno državo kot z ostalo Evropsko unijo. Pristanišča in letališča v prikrajšanih regijah si torej zaslužijo posebno pozornost v predpisih EU, in sicer v pravilih o javnem naročanju in koncesijah (vključno z uporabo obveznosti javne službe) in v pravilih EU o državni pomoči za pristanišča, letalstvo in storitve splošnega gospodarskega pomena;

26. ponavlja, da imajo države članice v skladu s Pogodbama (Protokol št. 26) veliko manevrskega prostora, da lahko opredelijo obveznosti javnih storitev in storitve splošnega gospodarskega pomena čim bolj v skladu s potrebami uporabnika, ter da lahko Evropska komisija posreduje le v primeru „očitne napake“;

27. izpostavlja tudi, da ni enega samega vira informacij o obveznostih javnih storitev, ki bi bil na voljo ponudnikom prevoza v vsej EU. Večja preglednost na tem področju bi lahko odpravila nepravilnosti na trgu in spodbudila konkurenco med ponudniki v prikrajšanih regijah;

28. pozdravlja nedavne smernice Evropske komisije za državno pomoč letalstvu, ki predvidevajo nekaj prožnosti, kar omogoča dodeljevanje pomoči naložbam v letališča in njihovem delovanju ter zagonske državne pomoči letalskim družbam v oddaljenih in slabo dostopnih regijah. Takšna letališča morajo biti pogosto sposobna zadovoljiti velikemu sezonskemu povpraševanju, medtem ko imajo v preostalem delu leta proste zmogljivosti;

29. vendar pa obžaluje omejitev, ki jo je uvedel ESRR za finančno obdobje 2014–2020 in s katero je v praksi v večini primerov prepovedano financiranje letališke infrastrukture;

30. poudarja pomen stabilne, pregledne in v celoti izvajane ureditve pravic potnikov, ki pokriva vsa sredstva javnega prevoza in tudi multimodalni prevoz. V primerih letalskih in železniških potovanj s prestopanjem bi bilo treba še bolj spodbujati sporazume kombiniranega izdajanja vozovnic med prevozniki, saj koristijo letalskim potnikom iz oddaljenih regij, ker so enostavni in poceni. Odškodninski stroški, ki jih krijejo regionalni letalski prevozniki ali upravitelji lokalnih železniških prog v primeru zamude povezave na vozliščnih letališčih oziroma velikih železniških postajah, ne smejo biti tako nesorazmerni, da bi preprečevali povečano uporabo takšnih sporazumov;

Upravljanje

31. meni, da je mogoče storiti več, da bodo oblikovalci politik sprejeli celovit, večmodalni, trajnostni in usklajen pristop k težavam z mobilnostjo v teh regijah. V skladu z načelom subsidiarnosti je treba odgovore najti v glavnem na lokalni in regionalni ravni, podporni ukrepi EU pa so dovoljeni le, če imajo dodano vrednost;

32. poudarja, da je treba v vsakem novem ukrepu, ki ga predlaga Evropska komisija, poskrbeti, da bo birokracija minimalna;

33. ugotavlja, da so se modeli decentraliziranega upravljanja, ki prenašajo pristojnosti za promet in z njimi povezana sredstva na podnacionalno raven, v več državah članicah izkazali za učinkovite;

34. poleg tega priznava, da mobilnost v prikrajšanih regijah ne bi smela obsegiati le razvoja prometne infrastrukture in storitev. Projekti mobilnosti morajo biti del celotnega razvojnega načrtovanja za prikrajšane regije. Izvajalci gradnje bi morali na primer za vsako novo trgovsko, industrijsko ali stanovanjsko gradnjo s slabimi prometnimi povezavami prispevati h kritju stroškov novih javnih prevoznih sredstev;

35. poudarja, kako pomembno je načrtovanje lokalne mobilnosti in da načrti za lokalno mobilnost ne smejo biti omejeni na mestna območja, temveč jih je treba razširiti na sosednja območja ali vsaj razvijati v povezavi s sosednjimi območji, vključno s podeželjem, v okviru širše lokalne razvojne strategije. To bo zagotovilo, da bodo prometni sistemi na gosteje naseljenih območjih koristili tudi oddaljenim območjem. Takšni prometni načrti bi morali upoštevati ne le kratke proge, ki zadovoljijo neposredne lokalne potrebe, temveč tudi daljše proge, ki bi prikrajšane regije povezale z večjimi mestnimi središči;

36. poudarja še posebej čezmejni javni prevoz v Evropi, ki se pogosto sooča s posebnimi ovirami. Te nastajajo zaradi razlik med državami članicami v okoljskih zahtevah, oskrbi z električno energijo, varnostnih standardih in usposabljanju zaposlenih ter pravnih razlik ali nesoglasja med pristojnimi organi glede financiranja. Te ovire bi lahko pomagali odpraviti z novimi modeli upravljanja, uporabo skupnega pravnega okvira, kot je evropsko združenje za teritorialno sodelovanje (EZTS), sporazumi o sodelovanju ali oblikovanjem skupne čezmejne prometne uprave, na primer z odobritvijo koncesij, ki bi olajšale mobilnost med obmejnimi območji, pod pogojem da je mogoče te ukrepe izvesti s čim manj birokracije;

Ocena zakonodajnega in teritorialnega učinka

37. poziva Evropsko komisijo, naj se pri ocenjevanju zakonodajnega učinka na področju mobilnosti posebej posveti učinku, ki ga imajo politike in programi mobilnosti EU na prikrajšane regije;

38. poleg tega poziva Evropsko komisijo, naj pripravi ocene teritorialnega učinka, kakor je predlagal Odbor regij, saj bi te omogočile upoštevanje teritorialnega učinka politik mobilnosti EU na prikrajsane regije. Treba je upoštevati tudi demografske probleme, kot so staranje prebivalstva, odseljevanje, razpršenost prebivalstva in beg možganov;

Zelena knjiga EU o mobilnosti v prikrajsanih regijah

39. meni, da se nudenje prometnih storitev v ogroženih regijah še ne dojema kot evropski izziv. Ureditev EU je osredotočena na zagotavljanje čim manjšega izkrivljanja trga, namesto da bi se osredotočala na oblikovanje pravnega okvira, ki proaktivno podpira razvoj rešitev za mobilnost v prikrajsanih regijah;

40. zato poziva novo oblikovano Evropsko komisijo, naj pripravi zeleno knjigo o tej temi, da bodo lahko zainteresirane strani in institucije EU temeljito razpravljale o njej ter bodo pripravljeni ustrezni odzivi. Cilj bi moralo biti boljše priznavanje in reševanje težav z mobilnostjo v prikrajsanih regijah, in sicer v vseh politikah in programih EU, s čimer bi se povečal dostop do mobilnosti in zmanjšalo tveganje odseljevanja;

41. meni, da bi morala zelena knjiga začeti razpravo, oceniti dosedANJI uspeh, orisati veljavni pravni okvir in ustrezne politične pobude, analizirati posebne prednosti in pomanjkljivosti geografsko in demografsko prikrajsanih regij v zvezi z mobilnostjo ter njihov prispevek k celotni teritorialni koheziji, analizirati razkorak med zavezami iz Pogodbe in praksami EU pri razvoju politik potniškega in tovornega prometa, ki vplivajo na prikrajsane regije, ugotoviti bi morala, kako vse navedeno vpliva na gospodarstvo in zaposlovanje v teh regijah, poleg tega pa bi morala spodbuditi boljše usklajevanje virov financiranja, programov in politik mobilnosti, motivirati k raziskavam in inovacijam ter razvoju pilotnih projektov ter preučiti možnosti za prihodnost, vključno s tem, kateri ukrepi ali pobude bi lahko bili ustrezni in na kateri ravni upravljanja;

42. poudarja, da se je treba pri pripravi zelene knjige še posebej posvetiti temu, kako bi lahko nezakonodajni ukrepi, kot so strategija, akcijski načrt, priporočila, smernice ali izmenjava najboljših praks, prispevali k vrednosti nacionalnih in podnacionalnih pobud;

43. poziva Komisijo, naj javnost osvešča o mobilnosti v prikrajsanih regijah v okviru posebnega dogodka, kakršen je vsakoletni teden mobilnosti.

V Bruslju, 8. oktobra 2014.

*Predsednik
Odbora regij*

Michel LEBRUN

III

(Pripravljalni akti)

ODBOR REGIJ

108. PLENARNO ZASEDANJE 6., 7. IN 8. OKTOBRA 2014

Mnenje Odbora regij — Sveženj ukrepov „Čist zrak za Evropo“

(2014/C 415/06)

Poročevalec	Cor Lamers (NL/EPP), župan mesta Schiedam
Referenčni dokumenti	Sporočilo Komisije – Program „Čist zrak za Evropo“ COM(2013) 918 final Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o omejevanju emisij nekaterih onesnaževal iz srednje velikih kurilnih naprav v zrak COM(2013) 919 final – 2013/0442 (COD) Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka in o spremembi Direktive 2003/35/ES COM(2013) 920 final – 2013/0443 (COD)

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

A. *Splošne ugotovitve*

- se je seznanil s predlogoma Evropske komisije o novem svežnju ukrepov za izboljšanje kakovosti zraka v Evropi in ju na splošno podpira, pri čemer v splošnem pozdravlja njun pristop k obravnavi virov onesnaževanja (boljše izvajanje preizkusnih ciklov za osebna vozila v okviru standarda Euro 6, nacionalne obveznosti glede zmanjšanja od leta 2020 in za 2030, urejanje emisij iz srednje velikih kurilnih naprav itd.);
- ugotavlja, da je onesnaženost zraka čezmejni pojav, proti kateremu se je treba boriti na evropski ravni, in dodaja, da pobude in nova zakonodaja, ki jih predlaga Evropska komisija, upoštevajo načeli subsidiarnosti in sorazmernosti;
- želi – tako kot Komisija – izpostaviti resnost problema: onesnaženost zraka je prvi okoljski vzrok prezgodnje smrti v EU, saj zaradi tega umre desetkrat več ljudi kot v prometnih nesrečah, z njo pa so povezane bolezni dihal in srčnožilne bolezni, možganske kapi in rak. Zrak je najbolj onesnažen v mestih, kjer je gostota prebivalstva tudi največja, ter na območjih, kjer lahko izpusti v kombinaciji s posebnimi geografskimi značilnostmi, kot so ozke tranzitne poti in nekatere (rečne) doline, ter prevladujočimi vremenskimi razmerami vodijo v visoke koncentracije onesnaževal zraka. Javno zdravje in okolje morata ostati temelja evropske politike o kakovosti zraka;

4. ugotavlja, da se (tudi) v zadnjih letih kakovost zraka v Evropi pomalem izboljšuje, vendar še vedno prepočasi. Številne države članice niso v predpisanem roku izpolnile zahtev iz direktive o kakovosti zunanjega zraka, proti sedemnajstim pa je bil uveden postopek za ugotavljanje kršitev;

5. pozdravlja ambiciozno zastavljene dolgoročne cilje Komisije, vendar ugotavlja, da se bosta morali ob predlagani emisijski politiki zamenjati še približno dve generaciji, preden bodo evropski državljani lahko dihal zares čist in zdrav zrak. Takšno stanje je izjemno zaskrbljujoče;

6. poudarja čezmejno naravo onesnaženosti zraka in ocenjuje, da ta problematika terja pristop na več ravneh, pri katerem vsaka raven oblasti (evropska, nacionalna, regionalna in lokalna) prevzame svoj del odgovornosti. Potreben je celostni pristop, ki bo upošteval odgovornost onesnaževalcev, pravne pristojnosti in pravično razdelitev stroškov. Vse ravni oblasti so v preteklih letih sprejele vrsto ukrepov za izboljšanje kakovosti zraka na lokalni ravni in si za to še naprej prizadevajo, vendar potrebujejo ustrezno finančno podporo ter učinkovita politična in regulatorna orodja, s katerimi je mogoče doseči želene rezultate (npr. emisijske standarde Euro 6). Lokalni in regionalni ukrepi so pomembni, vendar je njihova koristnost (lokalno) omejena, povečini pa so zanje potrebne velike naložbe. Vpliv, sredstva in manevrski prostor lokalnih skupnosti so pogosto omejeni. Evropska politika o nadzoru virov onesnaževanja in nacionalne zakonodaje pogosto precej bolj prispevajo h kakovosti zraka in so večinoma bolj stroškovno učinkovite. Zato mora biti politika o nadzoru virov onesnaževanja pred zahtevami glede emisij;

7. želi spomniti na svoje predhodno mnenje iz leta 2012 o pregledu politike EU o kakovosti zraka, v katerem je pozval, naj se prednost nameni izvedljivosti politike, celostnemu pristopu, ambiciozni evropski emisijski politiki ter povezanosti evropske emisijske in emisijske politike tako v smislu ambicioznosti ciljev kot rokov;

8. opozarja tudi na glavna načela 7. okoljskega akcijskega programa in na svoje mnenje o tej temi, še posebej na izboljšanje vključevanja, izvajanja in sodelovanja med različnimi ravnmi upravljanja na področju okoljske politike, ter ta osnovna načela ponovno izpostavlja v tem mnenju;

9. ugotavlja, da predloga Komisije določata konkretne roke za uresničitev politike o nadzoru virov onesnaževanja, vendar bo treba zaradi predlaganih rokov predolgo čakati na njene koristi. Tako zastavljena politika državam članicam ter lokalnim in regionalnim skupnostim ne bo pomagala pravočasno doseči standardov iz direktive o kakovosti zunanjega zraka. Odbor zato meni, da še vedno obstaja velik razkorak med evropsko emisijsko in imisijsko politiko, ki ga je treba odpraviti;

B. *Sporočilo*

B.1 **Razkorak med emisijsko in imisijsko politiko**

10. pozdravlja zelo ambiciozne cilje Evropske komisije, ki želi dolgoročno doseči, da kakovost zraka ne bo več (škodljivo) vplivala na zdravje ljudi in ekosisteme. Komisija se v zvezi s tem upravičeno sklicuje na stroge referenčne vrednosti Svetovne zdravstvene organizacije, vendar ne določa, do kdaj jih je treba doseči;

11. se seznanja z ugotovitvijo Evropske komisije, da se direktiva o kakovosti zunanjega zraka neustrezno izvaja. Večina držav članic ni pravočasno dosegla standardov, proti sedemnajstim pa je bil uveden postopek za ugotavljanje kršitev. Komisija direktive v kratkem torej ne bo revidirala. Poskrbeti namerava za njeno boljše izvajanje, da bodo obstoječi standardi povsod doseženi najpozneje do leta 2020. S formalnega vidika se torej ne bo nič spremenilo: (zakonska) obveznost doseči veljavne mejne vrednosti v določenem roku ostaja nespremenjena;

12. opozarja na dejstvo, da mora k izboljšavam najbolj prispevati evropska politika o nadzoru virov onesnaževanja. Vendar z njo v preteklih letih ni bilo mogoče uspešno doseči pričakovanih rezultatov. Pokazalo se je, da so v praksi emisije pri več kategorijah vozil nad veljavnimi evropskimi zahtevami zanje, kar velja tudi za realne emisije popolnoma nove kategorije vozil, skladne s standardom Euro 6. To je velik problem zlasti v mestih območjih in ob tranzitnih poteh. Vendar OR opozarja, da politični cilji in zakonodaja EU pogosto niso bili dovolj ambiciozni;

13. na splošno podpira predloga Komisije v zvezi s politiko o nadzoru virov onesnaževanja (boljše izvajanje preskusnih ciklov za osebna vozila v okviru standarda Euro 6, znižanje nacionalnih zgornjih mej emisij, urejanje emisij iz srednje velikih kurilnih naprav itd.). Preskuse tipa za težka tovarna vozila bi bilo treba izvajati med vožnjo v dejanskem prometu, emisije pa meriti na vozilu, pri čemer se mejnih vrednosti ne bi smelo preseči v nobeni vrsti obratovanja. Prav tako se strinja, da utegnejo drugi obstoječi oziroma predvideni ukrepi za nadzor virov onesnaževanja (kot so direktiva o okoljsko primerni zasnovi, ukrepi v kmetijstvu, direktiva o industrijskih emisijah in direktiva o necestni mobilni mehanizaciji, vključno s plovili za plovbo po celinskih plovih poteh) občutno prispevati k uresnitvi zahtevanih znižanj. Zato bo treba tudi v prihodnjih letih izkazati zadostno ambicioznost, ki se bo morala odraziti v referenčnih tehničnih dokumentih (dokumenti BREF);

14. vendar obžaluje, da časovni raspored in cilji evropske politike o nadzoru virov onesnaževanja niso usklajeni z obveznostmi iz direktive o kakovosti zunanjega zraka. Pozitivni učinki te politike ne bodo dovolj hitro opazni. Odbor se je v prejšnjem mnenju iz leta 2012 zavzel za povezavo evropske imisijske politike z evropsko emisijsko politiko. Komisija je sklenila, da bo direktivo o kakovosti zunanjega zraka revidirala šele takrat, ko bodo vidni učinki politike o nadzoru virov onesnaževanja. Toda glede na to, da je časovni raspored določen, je pričakovati, da bodo prvi pozitivni učinki politike o nadzoru virov onesnaževanja vidni šele med letoma 2020 in 2030. Iz tega je mogoče sklepati, da ambicioznih ciljev Komisije ne bo mogoče uresničiti prej kot v obdobju 2030–2050;

15. ugotavlja, da je Komisija sprožila postopke za ugotavljanje kršitev proti sedemnajstim državam članicam, čeprav veljavni roki premalo upoštevajo potreben čas, da politike za zmanjšanje onesnaženja pri viru obrodijo sadove. Odbor poziva Komisijo, naj bo pri uvajanju tovrstnih postopkov posebej skrbna in naj se odloči za bolj konstruktiven pristop na podlagi realističnih rokov;

16. predlaga, da bi državam članicam pod določenimi pogoji dali na voljo daljše sanacijsko obdobje, in sicer takšno, ki bi upoštevalo roke, v katerih se pričakujejo rezultati politike o nadzoru virov onesnaževanja, ki jo predlaga Komisija. Ti pogoji bi vključevali predvsem sanacijski načrt z ukrepi, katerih končni cilj bi bil upoštevanje imisijskih vrednosti;

17. poudarja, da ta predlog ne odvezuje držav članic od njihove obveznosti ukrepanja. Zato bi ob upoštevanju načela enakosti pred zakonom Komisija vsekakor lahko določila podobne pogoje, kot jih uporablja (in jih je uporabljala) za odobritev odstopanj⁽¹⁾. S tem je treba zagotoviti, da bodo zadevne države članice v politiki in z ukrepi dovolj storile za spoštovanje mejnih vrednosti, določenih v direktivi o kakovosti zunanjega zraka, in sicer v razumnem roku;

18. ugotavlja, da se zgoraj predstavljena nadomestna rešitev razlikuje od prehodnega obdobja odstopanja, ki ga trenutno uporablja Komisija. Upošteva namreč tudi roke, v katerih bodo vidni učinki politike o nadzoru virov onesnaževanja, ki jo predlaga Komisija;

19. v zvezi s tem ugotavlja, da zrak onesnažen zaradi kombinacije mednarodnih, nacionalnih, regionalnih in lokalnih virov onesnaženja in njihovih emisij. Odgovornost nosijo vse ravni upravljanja, zato Odbor meni, da morajo države članice „sanacijske načrte“ pripravljati v tesnem sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi skupnostmi. V takšnih načrtih bi denimo lahko bilo določeno, da bo država članica preuredila prioritete svojega davčnega sistema ter s tem bolj spodbujala uporabo čistejših prevoznih sredstev in odvrčala od uporabe prevoznih sredstev, ki onesnažujejo. Lokalne in regionalne skupnosti bi nato lahko ukrepale tako, da bi med drugim določile okoljevarstvena območja;

⁽¹⁾ Direktiva 2008/50/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2008 o kakovosti zunanjega zraka in čistejšem zraku za Evropo, člena 22 in 23 ter Priloga XV.

20. meni tudi, da je pri uvedbi postopkov za ugotavljanje kršitev potrebna določena mera zadržanosti, saj lahko ti postopki privedejo do kazni, poleg tega pa zakonodaja več držav članic (trenutno v pripravi) predvideva, da se te kazni prevažajo na lokalne in regionalne oblasti. Odbor regij je v mnenju iz leta 2012 takšen prenos kazni na lokalne in regionalne oblasti ocenil kot nepravilčen. Ko govorimo o kakovosti zraka, mora odgovornost različnih ravni upravljanja temeljiti na vzajemnosti. Nepravilno je samo od ene ravni upravljanja terjati odgovornost in ji nalagati kazni. Poleg tega tudi ni mogoče upravičiti, da se odgovornost prevaži na raven z najmanjšim vplivom, glede na to, da se v dobršnem številu držav članic pomembne odločitve sprejemajo na nacionalni ravni;

B.2 Raziskave, inovacije, izmenjava znanja in sredstva

21. poudarja, da je v mnenju iz leta 2012 izrazil stališče, da je treba preučiti, ali je z zdravstvenega vidika elementarni ogljik (saje) morda primernejši kazalnik kot $PM_{2,5}$ in PM_{10} . Evropska komisija v svojih predlogih tega nikjer ni podrobno preučila. Odbor regij ostaja prepričan, da je na tem področju treba opraviti bolj poglobljene raziskave. Evropska komisija v programu „Čist zrak za Evropo“ vendarle obravnava vprašanje črnega ogljika, zato Odbor pozdravlja njeno zavezo, da bo pri „zmanjševanju emisij $PM_{2,5}$ [...] poseben poudarek na zmanjševanju črnega ogljika, ki je [poleg metana] še eno pomembno kratkoživo onesnaževalo, ki škoduje podnebnju“;

22. izraža zadovoljstvo nad celovitim pristopom, ki ga priporoča Evropska komisija, in poudarja pomen usklajevanja z drugimi povezanimi politikami, kot so podnebna in energetska politika, gospodarska in podnebna politika ter kmetijska in prometna politika;

23. ugotavlja, da se celovit pristop odraža tudi pri evropskih sredstvih. Z večjo prožnostjo in boljšo opredelitvijo prednostnih nalog za evropske sklade z ukrepi za boljšo kakovost zraka bo cilje lažje doseči, Komisija pa se bo tako ustrezno odzvala na željo po celovitem pristopu. Odbor poziva lokalne in regionalne oblasti, naj se dejavno potegujejo za sredstva iz evropskih skladov;

24. odobrava pomen, ki ga Komisija pripisuje inovacijam in izmenjavi znanja na področju kakovosti zraka, na primer v okviru pilotnih projektov ali širitvi nabora instrumentov za upravljanje kakovosti zraka na lokalni in regionalni ravni;

25. ugotavlja, da onesnaženost zraka v znatni meri povzroča motorni promet, zato je v skladu z mnenjem iz leta 2012 pomembno, da se še naprej podpirajo raziskave in uporaba alternativnih pogonskih tehnologij, kot so hibridna vozila z električnim polnjenjem, vozila z električni ali vodikov pogon itd. Odbor v tem okviru opozarja tudi na priporočila iz mnenja o sporočilu CARS 2020;

26. meni, da je pomembno, da se za to in druge pobude v zvezi s kakovostjo zraka tudi v prihodnje namenijo zadostna finančna sredstva, na primer v okviru strukturnih skladov, pobude Obzorje 2020 in programa Life;

C. Predlog direktive o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka

27. meni, da je evropska politika za zmanjšanje nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka pomemben instrument za zmanjšanje onesnaženosti zraka v EU. Spodbuja nujna prizadevanja za odpravo velikih virov onesnaževanja, kot so kmetijske in industrijske emisije;

28. v zvezi s tem podpira predlog Komisije za dodatna nacionalna prizadevanja za zmanjšanje emisij po letu 2020 in do leta 2030, ki so zelo pomembna za zmanjšanje (osnovnih) koncentracij na lokalni in regionalni ravni;

29. priznava potrebo po določitvi novih mednarodnih ciljev za leto 2020 s pomočjo revidiranega Göteborgskega protokola, ki tudi neevropske države spodbuja k izvajanju politik za kakovost zraka. Vendar revizija Göteborgskega protokola ne predvideva dopolnilnih ukrepov pred letom 2020, dodatne nacionalne obveznosti zmanjšanja pa so predvidene šele dolgoročno;

30. ugotavlja, da torej znatnega zmanjšanja emisij onesnaževal zraka zaenkrat ne bo in dokler strožje zahteve glede nacionalnih emisij ne bodo prinesle učinkov, lokalne in regionalne oblasti ne bodo izkoristile dodatnih pomoči za pravočasno prilagoditev na zahteve na področju emisij, ki jih določa direktiva o kakovosti zunanjega zraka;

31. toplo pozdravlja določbo iz predlaganega člena 6, po kateri morajo države članice v nacionalnih programih nadzora nad onesnaževanjem zraka oceniti, v kolikšnem obsegu lahko nacionalni viri emisij vplivajo na kakovost zraka na njihovih ozemljih in ozemljih sosednjih držav članic, ter upoštevati potrebo po zmanjšanju emisij onesnaževal zraka z namenom, da se doseže skladnost s cilji glede kakovosti zraka na njihovih ozemljih in, kadar je primerno, v sosednjih državah članicah. OR želi, da se ta določba ohrani v končni različici direktive;

32. se zavzema za dovolj ambiciozne nacionalne zahteve za zmanjšanje emisij do leta 2030. V skladu z oceno učinka Komisije je mogoče doseči ambicioznejše cilje od trenutno predlaganih na stroškovno povsem učinkovit način. Odbor se zato zavzema, da se obveznosti, predlagane za leto 2030, vsaj ohranijo in da se, kjer je mogoče, čim prej sprejmejo strožje zaveze. Zahtevane ravni zmanjšanja pa morajo biti izvedljive in prilagojene tehnološkim možnostim, ki jih je mogoče uporabiti ob vzdržnih ekonomskih merilih;

33. priporoča določitev vmesnih ciljev za leto 2025, ki bi bili enako zavezujoči kot cilji za leti 2020 in 2030. Tako bi ustvarili dodatni trenutek nadzora, s katerim bi bile države članice obvezane k pravočasnemu zmanjšanju škodljivih emisij;

34. podpira predlagane mehanizme za prožnost, vendar opozarja, da teh ne bi smeli uporabiti kot izgovor za neukrepanje, če bi učinki politik razočarali;

D. Predlog direktive o zmanjšanju emisij nekaterih onesnaževal iz srednje velikih kurilnih naprav v zrak

35. podpira pobudo Komisije glede zakonodajnega predloga o emisijah (žveplovega dioksida, dušikovih oksidov in delcev) iz kurilnih naprav z nazivno vhodno toplotno močjo od 1 do 50 MW, ki jih je v EU približno 142 986. Cilj predloga je za to kategorijo kurilnih naprav vzpostaviti evropsko zakonodajo, ki je doslej ni bilo. Predlog Komisije se nanaša samo na žveplov dioksid, dušikove okside in delce. Odbor predlaga Komisiji, naj z vidika prihodnje zakonodaje preveri, ali bi bilo ustrezno opredeliti cilje tudi za emisije ogljikovega monoksida;

36. meni, da so ambiciozni cilji za srednje velike kurilne naprave izjemno pomembni za izvedbo ciljev, določenih v okviru nacionalnih obveznosti glede zmanjšanja emisij in direktive o kakovosti zunanjega zraka, vendar priznava, da je v nekaterih primerih fosilne vire energije pomembno nadomestiti z biomaso. Pri tem je treba poskrbeti za potrebne mehanizme in sisteme za zmanjšanje emisij pri sežiganju biomase. Zato je bistvenega pomena predpisati najboljše razpoložljive tehnike. Obstajajo dobri primeri novih naprav, kot so kotli in turbine na zemeljski plin, pri katerih je zaradi primarnih ukrepov mogoče spoštovati zelo stroge mejne vrednosti;

37. meni, da bi morale biti mogoče, da se delež emisij iz majhnih in srednje velikih kurilnih naprav za pridobivanje energije pri nacionalnih neto emisijah obravnava v povezavi s stroškovno učinkovitostjo zmanjšanja emisij;

38. pričakuje, da bo politika EU o kakovosti zraka poskrbela za predvidljivost, dolgoročen pristop ter naravno skladnost z okoljsko in energetske politiko ter drugimi politikami EU;

39. meni, da je, kar zadeva Prilogo IV, treba natančneje opredeliti pogostnost ukrepov, parametre in metode meritev, omenjene v direktivi. Ti podatki so ključnega pomena za razpravo o izvedljivosti in posledično o zahtevah glede emisij v direktivi;

40. poudarja, da več držav članic že ima nacionalno zakonodajo za srednje velike kurilne naprave. V nekaterih primerih so zahteve na področju emisij strožje od predlaganih evropskih standardov, v drugih ne. Z vidika okolja in zdravja je pomembno, da se v državah članicah, ki so določile strožje zahteve, te še naprej izvajajo;

41. meni, da je bistvenega pomena, da direktiva o srednje velikih kurilnih napravah pri določanju mejnih vrednosti emisij, kot so delci, ki bi se uporabljale za obstoječe in nove naprave, upošteva stroškovno učinkovitost;

42. zaradi izvedljivosti in sorazmernosti poziva k razmisleku o drugih, naprednejših možnostih razlikovanja, na primer na podlagi zmogljivosti in uporabljenega goriva, vsekakor pa v primerih, ko je meje mogoče spoštovati le s pomočjo drage tehnike na koncu verige, za katero so večji stroški pri manjših vrstah naprav. Pri nestandardnih gorivih (procesni plini in tekočine, bioplin itd.) bi bilo treba razmisliti o možnosti, da bi bolj uporabili pristop po meri. Glede na velike razlike pri osnovni tehniki bi bilo treba razmisliti o razlikovanju glede na vrsto naprave (na primer o razdelitvi na plinske turbine, motorje, kotle in drugo). Z dosledno enakim pristopom za vse nastopi nevarnost, da so zahteve nepotrebno stroge za nekatere vrste naprav;

43. meni, da so predlagane zahteve glede registracije in nadzor včasih lahko povezane z (dodatnimi) upravnimi bremenami za oblasti in podjetja. Te bi bilo treba kritično pregledati. Konkreten primer so kotli: s tehničnega vidika pogosto merjenje prinese malo dodane vrednosti, saj staranje in onesnaževanje pri kotlih igrata manjšo vlogo kot denimo pri motorjih.

II. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog spremembe 1

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka in o spremembi Direktive 2003/35/ES – COM(2013) 920 final, 2013/0443(COD), člen 4(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice omejijo vsaj svoje letne antropogene emisije žveplovega dioksida (SO ₂), dušikovih oksidov (NO _x), nemetanskih hlapnih organskih snovi (NMHOS), amoniaka (NH ₃), delcev (PM _{2,5}) in metana (CH ₄) v skladu z nacionalnimi obveznostmi glede zmanjšanja emisij, ki se uporabljajo od leta 2020 in od 2030, kot je določeno v Prilogi II.	Države članice omejijo vsaj svoje letne antropogene emisije žveplovega dioksida (SO ₂), dušikovih oksidov (NO _x), nemetanskih hlapnih organskih snovi (NMHOS), amoniaka (NH ₃), delcev (PM _{2,5}) in metana (CH ₄) v skladu z nacionalnimi obveznostmi glede zmanjšanja emisij, ki se uporabljajo od leta 2020, <u>od 2025</u> in od 2030, kot je določeno v Prilogi II.

Obrazložitev

Izjemno pomembno je, da bi bili vmesni cilji za leto 2025 enako zavezujoči kot cilji za leti 2020 in 2030, da bi države članice spodbudili k učinkovitemu spoštovanju nacionalnih obveznosti za zmanjšanje emisij za to leto. Ta sprememba bi se glede na linearno zmanjševanje med ravnmi emisij za leto 2020 in ravnmi emisij, ki so določene v obveznostih glede zmanjšanja emisij za leto 2030, med drugim morala odraziti v Prilogi II.

Predlog spremembe 2

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka in o spremembi Direktive 2003/35/ES – COM(2013) 920 final, 2013/0443(COD), člen 4(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice brez poseganja v odstavek 1 sprejmejo vse potrebne ukrepe, ki ne pomenijo nesorazmernih stroškov, da omejijo svoje antropogene emisije SO ₂ , NO _x , NMHOS, NH ₃ , PM _{2,5} in CH ₄ za leto 2025. Ravni navedenih emisij se določijo na podlagi prodanih goriv, glede na linearno zmanjševanje, določeno v zvezi z ravnmi emisij za leto 2020 in ravnmi emisij, ki so določene v obveznostih glede zmanjšanja emisij za leto 2030.	Države članice brez poseganja v odstavek 1 sprejmejo vse potrebne ukrepe, ki ne pomenijo nesorazmernih stroškov, da omejijo svoje antropogene emisije SO₂, NO_x, NMHOS, NH₃, PM_{2,5} in CH₄ za leto 2025. Ravni navedenih emisij se določijo na podlagi prodanih goriv, glede na linearno zmanjševanje, določeno v zvezi z ravnmi emisij za leto 2020 in ravnmi emisij, ki so določene v obveznostih glede zmanjšanja emisij za leto 2030.
Če emisij za leto 2025 ni mogoče omejiti v skladu z določenim linearnim zmanjševanjem, države članice razloge za to pojasnijo v svojih poročilih, ki jih predložijo Komisiji v skladu s členom 9.	Če emisij za leto 2025 ni mogoče omejiti v skladu z določenim linearnim zmanjševanjem, države članice razloge za to pojasnijo v svojih poročilih, ki jih predložijo Komisiji v skladu s členom 9.

Obrazložitev

Člen 4(2) opredeljuje določbe za leto 2025, vendar ob upoštevanju zavezujočih vmesnih ciljev ni več ustrezen.

Predlog spremembe 3

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka in o spremembi Direktive 2003/35/ES – COM(2013) 920 final, 2013/0443(COD), člen 5(6)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Komisija lahko sprejme izvedbene akte, ki določajo podrobna pravila za uporabo odstopanj, kot je določeno v odstavkih 1, 2 in 3, v skladu s postopkom pregleda iz člena 14.	Komisija lahko sprejme izvedbene akte, ki določajo podrobna pravila za uporabo odstopanj, kot je določeno v odstavkih 1, 2 in 3, v skladu s postopkom pregleda iz člena 14.

Obrazložitev

Kar zadeva mehanizme za prožnost, je zaradi izvajanja nujno sprejeti izvedbeni akt (namesto da je to le možnost).

V Bruslju, 7. oktobra 2014.

*Predsednik
Odbora regij*

Michel LEBRUN

Mnenje Odbora regij — Shema pomoči za oskrbo izobraževalnih ustanov s sadjem in zelenjavo, bananami ter mlekom

(2014/C 415/07)

Poročevalec	Povilas Žagunis (LT/EA), župan okrožja Panevėžys
Referenčni dokument	Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) št. 1308/2013 in Uredbe (EU) št. 1306/2013 glede sheme pomoči za oskrbo izobraževalnih ustanov s sadjem in zelenjavo, bananami ter mlekom COM(2014) 32 final

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

- glede na to, kako pomembno je razviti zdrave življenjske navade že v šolskem obdobju, ter upoštevajoč možnosti Evropske unije za krepitev sposobnosti državljanov, da živijo na zdrav način, in tudi glede na možnosti lokalnih in regionalnih oblasti, da sprejmejo in izvedejo ukrepe, ki so prilagojeni konkretnim primerom in temeljijo na skupnih evropskih programih;
- poudarja, da je ekološko pridelana in gensko nespremenjena hrana pomemben del trajnostne prehrane otrok;
- glede na pomen sheme za oskrbo s sadjem in zelenjavo, v kateri sodeluje 25 držav članic (Združeno kraljestvo, Finska in Švedska ne sodelujejo) in ki jo je v obdobju 2012/2013 koristilo 8,4 milijona otrok v 61 396 šolah, ter sheme za oskrbo z mlekom, v kateri sodelujejo vse države članice in jo je v obdobju 2011/2012 koristilo 20,3 milijona otrok v celotni EU, ter upoštevajoč možnosti, ki se ponujajo vsem državam članicam EU, ki želijo sodelovati v shemah;
- upoštevajoč, da ta zakonodajna pobuda kljub omejeni tematiki zadeva več pomembnih področij pristojnosti EU in držav članic: SKP in enotni trg ter ob nekaterih omejitvah tudi šolstvo;
- pozdravlja predlog, ki se sklicuje na poročilo Evropskega računskega sodišča iz leta 2011 ⁽¹⁾, in sicer da se shemi šolskega mleka (uvredena leta 1977, razširjena na srednje šole leta 2008) in šolskega sadja (uvredena leta 2009) združita in se zanj določijo enotna pravila za sofinanciranje, ter priporočila za povečanje učinkovitosti in izboljšanje usklajevanja;
- je zadovoljen, da imajo države članice v skladu s spremenjeno Uredbo št. 1308/2013 možnost ob spoštovanju nacionalnih zgornjih mej prerazporediti del sredstev, predvidenih za oskrbo šol s sadjem in zelenjavo, bananami ter mlekom (člen 23(a)(4)); to bo omogočilo ne le večjo prožnost pri uporabi sredstev, temveč bodo na ravni držav članic tudi ustvarjeni pogoji za preprečevanje morebitnih težav, povezanih z zaskrbljujoče visokim deležem (tudi 30 %) neizkoriščenih sredstev, ki je omenjen v oceni finančnih posledic predloga (točka 1.5.1); in poziva, naj imajo možnost sodelovanja pri tem tudi lokalne in regionalne oblasti;
- ima hkrati pomisleke glede deleža sredstev, ki ga lahko države članice v skladu s predlogom sheme po lastni presoji prerazporedijo; ugotavlja, da predlagani 15-odstotni delež ne temelji na podrobni raziskavi, zlasti če upoštevamo, da delež neizkoriščenih sredstev obeh shem, ki naj bi bili spremenjeni, v posameznih primerih znaša do 30 %, zato se zdi, da predlog nezadostno upošteva načela dobrega upravljanja;

⁽¹⁾ Posebno poročilo št. 10/2011 Evropskega računskega sodišča „Ali sta shemi šolskega mleka in šolskega sadja učinkoviti?“, ECA/11/35 z dne 24.10.2011.

8. meni, da je določba spremenjene Uredbe št. 1308/2013, v skladu s katero lahko države članice povečajo financiranje sheme iz lastnih sredstev ali pridobijo zasebna sredstva, dobra podlaga za ustvarjanje sinergij pri porabi nacionalnih in evropskih sredstev s ciljem, da se doseže pozitiven rezultat, ki je neodvisen od pojmovanj različnih držav članic;

9. predlaga, da se izboljša ureditev pomoči za oskrbo šol s sadjem in zelenjavo ter mlekom, tako da se uvede možnost nove razdelitve nacionalnih kvot za podporo. Če se na primer tik pred koncem šestletnega trajanja sheme izkaže, da država članica ni porabila sredstev, ki so ji bila dodeljena, bi bilo treba najprej poskusiti prerazporediti ta sredstva na regije, ki so jih več porabila, nakar bi morala obstajati možnost, da se nacionalne kvote, ki jih je določila Komisija, prerazporedijo na države članice, ki so svoja sredstva porabile ali prekoračile. Na ta način bi podprli države članice, ki shemo uspešno izvajajo, ter spodbujali k dodatnemu prizadevanju tiste, ki pri tem niso tako uspešne;

10. poudarja, da sta načeli, ki se sedaj uporabljata za razdelitev kvot med države članice, in sicer empirično merilo (Kako so države članice porabile pomoč v preteklosti?) in trenutna potreba (Kolikšen je dejanski delež šest- do desetletnih otrok v prebivalstvu države članice?), zelo formalni in morda ne zadostujeta za učinkovito ugotavljanje potreb po podpori;

11. glede na raznolikost, ki vlada v Evropi, predlaga razmislek o uvedbi dodatnih meril, v skladu s katerimi bi se določale nacionalne kvote shem šolskega mleka in šolskega sadja, na primer stopnja razvoja regije in povprečno pomanjkanje vitaminov, ki se izrazi (izračunano po metodi Svetovne zdravstvene organizacije) kot razlika med objektivno potrebo po sadju (400 g sadja/dan) in dejanskim povprečnim zaužitjem sadja pri otrocih, prehrabne navade (v prehrani južnih držav članic je tradicionalno več sadja in zelenjave kot v severnih) itd.;

12. dvomi v primernost predloga v uvodni izjavi 7, v skladu s katerim naj bi na Komisijo prenesli pooblastilo za sprejemanje določenih aktov, s katerimi bi uvedli dodatna pravila za ravnotežje med meriloma, in meni, da bi to lahko bil poskus razširitve pooblastil Komisije v škodo pristojnosti držav članic;

13. je zaskrbljen zaradi obveznosti za spremljanje sheme, ki jo uredba nalaga državam članicam⁽²⁾, in zlasti zaradi upravnega bremena, ki jo ta obveznost povzroči nacionalnim ter lokalnim in regionalnim oblastem držav članic, zato poziva Komisijo in države članice, naj poskrbijo, da bo upravno breme spremljanja sheme čim manjše;

14. ima pomisleke glede načela, opredeljenega v uredbi, v skladu s katerim bi bil določen najvišji prispevek EU na obrok in ne odstotni delež pomoči, zato opozarja na nevarnost, ki jo predstavlja takšen način izračunavanja, in sicer da bi lahko določitev konkretnega zneska pomoči povzročila poskuse uporabe cenejših proizvodov nižje kakovosti; predlaga, da se finančna pomoč EU (zgornja meja), predvidena za shemo, in konkretni obseg pomoči še naprej določata v skladu s členom 43(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije;

15. zaradi nevarnosti, da bi določitev prispevka EU na obrok lahko povzročila znižanje kakovosti dobavljenih proizvodov, poziva vse akterje, naj sprejmejo ukrepe za zagotavljanje in nadzor visoke kakovosti dobavljenih kmetijskih proizvodov, ki bo ustrezala tej shemi pomoči;

16. upoštevajoč sklep poročila Evropskega računskega sodišča, po katerem je odsotnost instrumenta za usmerjanje pomoči na prednostno potrebo znatno pripomogla k velikemu razhajanju med rezultati sheme šolskega mleka in zastavljenimi cilji, je kritičen glede člena 23 Uredbe št. 1308/2013 (o oskrbi izobraževalnih ustanov s kmetijskimi proizvodi), saj ne navaja, kako pomembno se je pri nadaljnjem razvoju šestletnih shem za oskrbo s sadjem in zelenjavo posvetovati z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter upoštevati njihove izkušnje;

⁽²⁾ Člen 24 Uredbe (ES) št. 1308/2013.

17. poziva Komisijo, naj – upoštevajoč, da bi moral vsakršen poskus, da se državam članicam določijo predpisi v zvezi s posvetovanji na nacionalni ravni, veljati za kršitev načela subsidiarnosti – državam članicam v uredbi priporoči, da bolj izkoristijo možnosti za povratne informacije lokalnih in regionalnih oblasti, saj so te institucije najbližje končnim potrošnikom in ciljni skupini; še posebej jih je treba vključiti v posvetovanja pri pripravi nacionalnih šestletnih shem za oskrbo s sadjem in zelenjavo;

Vsebina sheme

18. opozarja, da bi lahko redno uživanje sadja, zelenjave in mleka dolgoročno vplivalo na gospodarstvo in pripomoglo k uresničitvi skupnih evropskih ciljev, in sicer k povečanju konkurenčnosti in krepitvi kohezije;

19. poudarja, da so živila z redkimi izjemami lokalno proizvedena, zato spodbujanje njihovega uživanja prispeva k povečanju trenutnega povpraševanja in na makroravni k uresničevanju ciljev SKP; če otroke spodbujamo, da jejo več zdravih živil, to pripomore tudi k razvoju zdravih prehrabnih navad in spodbuja trajnostno potrošnjo v prihodnosti, zato je treba spodbujanje uživanja sadja, zelenjave in mleka dojemati kot del skupnega prizadevanja za izboljšanje konkurenčnosti Evrope;

20. upoštevajoč sedanje razprave o stopnji predelave pridelkov, ki jih je v skladu s to shemo pomoči mogoče subvencionirati, in glede na pomen načela, da se že v otroških letih utrdi zavest o zdravi prehrani, predlaga, da se finančna pomoč sheme omeji na proizvode, ki sploh niso predelani ali so predelani zelo malo ter ne vsebujejo škodljivih dodatkov, sladil, ojačevalcev okusa ali soli;

21. glede na raznolikost v Evropi meni, da ni smiselno na evropski ravni določiti, s katerimi vrstami sadja in zelenjave naj se v okviru sheme pomoči oskrbujejo šole; namesto tega bi morala vsaka država članica na lokalni ali regionalni ravni sama odločiti, kateri sadni, zelenjavni in mlečni proizvodi so primerni za oskrbovanje šol;

22. je kritičen do predlogov v novi shemi, da se je treba pri oskrbi z mlekom omejiti samo na konzumno mleko; meni, da bi bilo treba dovoliti tudi subvencioniranje malo predelanih mlečnih izdelkov brez škodljivih dodatkov, in sicer naravne (nesladkane) mlečne izdelke, kot sta jogurt in skuta;

23. opozarja, da bi omejitve izbora proizvodov ne le zmanjšala izbiro za otroke in s tem privlačnost programa, temveč tudi povzročila, da otroci s preobčutljivostjo na laktozo, ki pa lahko uživajo fermentirane mlečne izdelke, kot je nesladkan jogurt, ne bi imeli koristi od te sheme;

24. poudarja, kako pomembno je v uredbi neobravnavano vprašanje kakovosti proizvodov, ki se dobavljajo v okviru sheme pomoči; upravičenci, šole ter drugi socialni in gospodarski partnerji so na posvetovanjih poročali, da pogosto trpi kakovost, kadar se poskušajo nabaviti večje količine za isto ceno in se postopki za oddajo javnih naročil obravnavajo kot gola formalnost; to vodi v situacije, ko otroci prejmejo vse kaj drugega kot prvovrstna živila;

25. zato Komisijo in države članice poziva, naj sprejmejo ukrepe za določitev minimalnih standardov za kakovost živil, ki se dobavljajo v okviru sheme pomoči, ter zagotovijo spoštovanje teh standardov;

26. opozarja na sklepe poročila Evropskega računskega sodišča, v skladu s katerimi shema šolskega mleka ni zelo učinkovita in ne dosega pričakovanih rezultatov, saj so subvencionirani proizvodi bodisi večinoma že uporabljeni v obrokih šolskih menz ali pa bi jih prejemniki verjetno kupili tudi brez pomoči. Poleg tega se pri pripravi in izvajanju sheme premalo upoštevajo zastavljeni izobraževalni cilji ⁽³⁾;

⁽³⁾ Posebno poročilo št. 10/2011 Evropskega računskega sodišča „Ali sta shemi šolskega mleka in šolskega sadja učinkoviti?“, ECA/11/35 z dne 24.10.2011.

27. zaradi tega in upoštevajoč vrednost mleka za otroke poziva države članice, naj raziščejo potrebe po mlečnih izdelkih, ki so v skladu s shemo šolskega mleka predvideni za oskrbo, in finančno pomoč EU uporabljajo izključno za oskrbo šolskih menz z mlečnimi izdelki, ki izpolnjujejo merila za zdravo prehrano in so za prehrano najbolj dragoceni;

28. je vznemirjen zaradi zaskrbljujočih statističnih podatkov, ki kažejo, da ima v celotni EU 22 milijonov otrok prekomerno telesno težo, 5 milijonov pa je celo debelih⁽⁴⁾, in da so odrasli državljani EU-27 leta 2011 zaužili manj kot polovico količine sadja in zelenjave, ki jo priporoča Svetovna zdravstvena organizacija⁽⁵⁾; v zvezi s tem poudarja, da ima šola kot kraj, kjer se mladi pripravljajo na življenje, pomembno vlogo pri izobraževanju mladih o zdravem prehranjevanju in razvijanju zdravih prehrabnih navadah;

29. v zvezi s tem opozarja zlasti na vlogo lokalnih in regionalnih oblasti, ki so v veliko primerih nosilke izobraževalnih ustanov, pri spodbujanju zdravega načina življenja in poziva, da se ukrepom in sodelovanju na tem področju pripiše večji pomen;

30. pozitivno ocenjuje zahteve glede kakovosti⁽⁶⁾ v veljavnih ureditvah in priporoča, da se ohranijo oziroma da postanejo, če je to mogoče, še strožje ob upoštevanju priporočil strokovnjakov za prehrano;

31. opozarja, da splošni družbeni okvirni pogoji kljub raznolikim regionalnim, nacionalnim in evropskim pobudam na področju zdravja⁽⁷⁾ še vedno ne podpirajo zdravega načina življenja: leta 2011 je državljan EU-27 v povprečju zaužil manj kot polovico količine sadja in zelenjave, ki jo priporoča Svetovna zdravstvena organizacija⁽⁸⁾; v zvezi s tem je skeptičen glede starostne omejitve v shemi, v skladu s katero je pomoč omejena izključno na otroke, stare od 6 do 10 let, in meni, da to ne zadostuje, da bi bilo mogoče oblikovati dobre prehranjevalne navade v današnjih razmerah, ki niso ugodne za zdrav način življenja; priporoča razmislek o tem, da se ta shema razširi na mlajše otroke, ki obiskujejo jasli, vrtec ali druge predšolske ustanove, ter tudi otroke, ki so starejši od 10 let;

Trajnostni razvoj in varstvo okolja

32. opozarja na vidike trajnostnega razvoja, povezane z oskrbo s sadjem, zelenjavo in mlekom, še posebej na negativne učinke prevoza blaga na okolje in zdravje prebivalstva, zato poziva, naj se za dobavo v okviru te sheme pomoči raje uporabljajo proizvodi, proizvedeni oziroma pridelani lokalno ali v okoliških regijah;

33. upoštevajoč vidike trajnostnega razvoja in potrebo, da se državljani EU že v mladih letih seznanjajo s trajnostno potrošniško kulturo, poziva Komisijo in države članice, naj med strokovnjaki in politiki začnejo obsežnejšo razpravo o pravnih možnostih za dajanje prednosti sadju, zelenjavi in mlečnim izdelkom regionalnega porekla, vključno z morebitnimi izjemami v predpisih o javnih naročilih ali ustreznimi prilagoditvami teh predpisov;

⁽⁴⁾ Shema šolskega sadja: http://ec.europa.eu/agriculture/sfs/european-commission/index_en.htm

⁽⁵⁾ Državljan EU-27 je leta 2011 v povprečju na dan zaužil 185,52 g sadja in zelenjave, kar je sicer 2 % več kot leta 2010, vendar še vedno veliko manj kot 400 g, ki jih priporoča SZO. Glej analizo Freshfel Consumption Monitor: http://www.freshfel.org/asp/what_we_do/consumption_monitor.asp

⁽⁶⁾ Določbe o sestavi mlečnih izdelkov: masni delež mleka v izdelku ne sme biti nižji od 90 %, vsebnost sladkorja je omejena (na največ 7 %). Sadje in zelenjava morata ustrezati zahtevam glede kakovosti EU, dodajanje sladkorja sokovom ni dovoljeno.

⁽⁷⁾ Evropska komisija je na primer 30. maja 2007 objavila belo knjigo o strategiji za Evropo glede vprašanj v zvezi s prehrano, prekomerno telesno težo in debelostjo.

⁽⁸⁾ Državljan EU-27 je leta 2011 v povprečju na dan zaužil 185,52 g sadja in zelenjave, kar je sicer 2 % več kot leta 2010, vendar še vedno veliko manj kot 400 g, ki jih priporoča SZO. Glej analizo Freshfel Consumption Monitor: http://www.freshfel.org/asp/what_we_do/consumption_monitor.asp

34. poziva, naj te sheme omogočajo prednostno spodbujanje lokalne proizvodnje in trženje v kratki prodajni verigi ter da je treba dati prednost tudi proizvodom ekološkega kmetijstva;

Morebiten pedagoški učinek

35. je vznemirljen zaradi zaskrbljujočih statističnih podatkov, ki kažejo, da ima v celotni EU 22 milijonov otrok prekomerno telesno težo, 5 milijonov pa je celo debelih, in da so odrasli državljani EU-27 leta 2011 zaužili manj kot polovico količine sadja in zelenjave, ki jo priporoča Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) ⁽⁹⁾; v zvezi s tem poudarja, da ima šola pomembno vlogo pri pripravi mladih na življenje in izobraževanju o zdravih prehrabnih navadah;

36. v zvezi s tem opozarja zlasti na vlogo lokalnih in regionalnih oblasti, ki so v veliko primerih nosilke izobraževalnih ustanov, pri spodbujanju zdravega načina življenja in poziva, da se ukrepom in sodelovanju na tem področju pripiše večji pomen;

37. opozarja na morebiten pedagoški učinek sheme za oskrbo s sadjem, zelenjavo in mlekom, ki mlade osvešča o EU in povečuje njihovo znanje o kmetijstvu – z namenom približati potrošnike lokalnim proizvajalcem živil in dajati prednost okolju prijaznemu lokalnemu kmetijstvu –, živinoreji, zdravih in nezdravih živilih, uravnoveženi prehrani, povezavi med zaužitimi živil in lastnim zdravjem ter zmanjšanju živilskih odpadkov; pozdravlja predvideno možnost, da se s sredstvi nove sheme financirajo tudi spremljevalni ukrepi, na primer osveščanje o koristih zdravih in nujnih živilih;

38. izpostavlja rezultate znanstvenih raziskav, po katerih je mogoče širitev nezdravih živil in debelost odpravljati le z večplastnimi ukrepi, pri čemer so v prehrabno vzgojo otrok vključene šole, starši in družba; meni, da je kampanja za izobraževanje in osveščanje, namenjena tej ciljni skupini, pomemben del sheme za oskrbo šol s sadjem, zelenjavo in mlekom ⁽¹⁰⁾;

39. upoštevač nagnjenost današnje potrošniške družbe, da uživa proizvode, ki so privlačno predstavljeni in pakirani, ter glede na dejstvo, da privlačna embalaža pogosto pomeni zaužitje snovi, katerih vpliv na zdravje ni razjasnjen, poziva, da se pri pregledu sheme posveti večja pozornost osveščanju o nepredelanih živilih in koristih hranilnih snovi, ki jih vsebujejo;

40. se strinja s pomislekom Evropske komisije, da so bili – drugače kot pri shemi šolskega sadja – v zvezi s shemo šolskega mleka izvedeni le redki izobraževalni ukrepi ⁽¹¹⁾, in opozarja, da so lokalne in regionalne oblasti sposobne učinkovito izvajati takšne ukrepe, tako da jih prilagodijo potrebam po informacijah, ki jih imajo otroci v posameznem kraju ali regiji;

41. glede na načelo subsidiarnosti in dejstvo, da so za izobraževalne programe pristojne države članice, bi bilo vmešavanje EU v nacionalne izobraževalne programe torej neprimerno, predlaga, da se vsi izobraževalni ukrepi, povezani s shemo za oskrbo s sadjem, zelenjavo in mlekom, pripravljajo v glavnem na ravni posameznih držav članic in da se pri tem ne določi nikakršna minimalna višina za financiranje.

⁽⁹⁾ Državljan EU-27 je leta 2011 v povprečju na dan zaužil 185,52 g sadja in zelenjave, kar je sicer 2 % več kot leta 2010, vendar še vedno veliko manj kot 400 g, ki jih priporoča SZO. Glej analizo Freshfel Consumption Monitor: http://www.freshfel.org/asp/what_we_do/consumption_monitor.asp

⁽¹⁰⁾ Public Health Nutr., oktober 2009. 12(10):1735-42. doi: 10.1017/S1368980008004278. Epub 2008 Dec 23. Downward trends in the prevalence of childhood overweight in the setting of 12-year school- and community-based programmes.

⁽¹¹⁾ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. januarja 2014 o spremembi Uredbe (EU) št. 1308/2013 in Uredbe (EU) št. 1306/2013 glede sheme pomoči za oskrbo izobraževalnih ustanov s sadjem in zelenjavo, bananami ter mlekom – COM(2014) 32 final.

II. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog spremembe 1

Člen 23(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice, ki želijo sodelovati v shemi pomoči, vzpostavljeni v odstavku 1 (v nadaljnjem besedilu: šolska shema), lahko razdeljujejo bodisi sadje in zelenjavo, vključno z bananami, bodisi mleko iz oznake KN 0401 ali oboje.	Države članice, ki želijo sodelovati v shemi pomoči, vzpostavljeni v odstavku 1 (v nadaljnjem besedilu: šolska shema), lahko razdeljujejo bodisi sadje in zelenjavo, vključno z bananami, bodisi mleko iz oznake KN 0401 ali oboje druge nesladkane mlečne izdelke, kot so jogurt (brez dodanih arom, sadja, oreškov ali kakava, oznake KN 0403 10 11 do 0403 10 39) ali sir in skuto (oznaka KN 0406).

Obrazložitev

Amandma izhaja iz točke 21 osnutka mnenja.

Predlog spremembe 2

Člen 23(3)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice morajo kot pogoj za sodelovanje v šolski shemi pred začetkom sodelovanja v shemi in nato vsakih šest let izdelati nacionalno ali regionalno strategijo za izvajanje sheme. Država članica lahko spremeni nacionalno strategijo, zlasti ob upoštevanju spremljanja in ocenjevanja. V okviru strategije je treba opredeliti vsaj potrebe, ki jim je treba zadostiti, te potrebe prednostno razvrstiti, določiti ciljno populacijo in pričakovane rezultate ter količinsko opredeljene cilje, ki jih je treba doseči glede na prvotno stanje, ter določiti najustreznejše instrumente in ukrepe za uresničevanje teh ciljev.	Države članice morajo kot pogoj za sodelovanje v šolski shemi pred začetkom sodelovanja v shemi in nato vsakih šest let izdelati nacionalno ali regionalno strategijo za izvajanje sheme. Država članica lahko spremeni nacionalno strategijo, zlasti ob upoštevanju spremljanja in ocenjevanja vmesnih ocen. V okviru strategije je treba opredeliti vsaj potrebe, ki jim je treba zadostiti, te potrebe prednostno razvrstiti, določiti ciljno populacijo in pričakovane rezultate ter količinsko opredeljene cilje, ki jih je treba doseči glede na prvotno stanje, ter določiti najustreznejše instrumente in ukrepe za uresničevanje teh ciljev da se uresničijo ti cilji.

Obrazložitev

Amandma je poskus nekoliko upravno razbremeniti postopek. Amandma izhaja tudi iz točke 10 osnutka mnenja.

Predlog spremembe 3

Člen 23(a)(8)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice, ki sodelujejo v šolski shemi, na krajih razdeljevanja hrane javno navedejo svoje sodelovanje ter da shemo pomoči subvencionira Unija. Države članice zagotavljajo dodano vrednost in prepoznavnost šolske sheme Unije pri zagotavljanju drugih obrokov v izobraževalnih ustanovah.	Države članice, ki sodelujejo v šolski shemi, na krajih razdeljevanja hrane javno navedejo svoje sodelovanje ter da shemo pomoči subvencionira Unija. Države članice zagotavljajo dodano vrednost in prepoznavnost šolske sheme Unije pri zagotavljanju drugih obrokov v izobraževalnih ustanovah.

Predlog spremembe 4

Člen 24(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Da bi pri otrocih spodbujali zdrave prehranjevalne navade in zagotovili, da se pomoč v okviru šolske sheme nameni otrokom iz ciljne skupine iz člena 22, se na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 227 o pravilih glede:	Da bi pri otrocih spodbujali zdrave prehranjevalne navade in zagotovili, da se pomoč v okviru šolske sheme nameni otrokom iz ciljne skupine iz člena 22, se na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 227 o pravilih glede:
(a) dodatnih meril v zvezi z namenjanjem pomoči s strani držav članic;	(a) dodatnih meril v zvezi z namenjanjem pomoči s strani držav članic;
(b) odobritve in izbora prosilcev za pomoč s strani držav članic;	(b) odobritve in izbora prosilcev za pomoč s strani držav članic;
(c) priprave nacionalnih ali regionalnih strategij ter glede podpornih izobraževalnih ukrepov.	(c) priprave nacionalnih ali regionalnih strategij ter glede podpornih izobraževalnih ukrepov.

Obrazložitev

Amandma izhaja tudi iz točke 11 osnutka mnenja.

V Bruslju, 7. oktobra 2014.

*Predsednik
Odbora regij*

Michel LEBRUN

Mnenje Odbora regij — Evropska platforma za boj proti delu na črno

(2014/C 415/08)

Poročevalec

Dainis TURLAIS (Latvija, ALDE), predsednik komisije za varnost, preprečevanje korupcije ter zadeve javnega reda v občinskem svetu Rige

Referenčni dokument

Predlog sklepa o vzpostavitvi evropske platforme za okrepitev sodelovanja pri preprečevanju in odvracanju od dela na črno

COM(2014) 221 final

I. SPLOŠNE UGOTOVITVE**ODBOR REGIJ**

1. z odobranjem sprejema predlog Komisije o vzpostavitvi evropske platforme za boj proti delu na črno in priznava, da se je proti temu pojavu treba nujno boriti usklajeno in skupaj, da bi v Evropski uniji ohranili visoke standarde zaposlitve, se izognili težkim socialnim in ekonomskim posledicam, odpravili težave, povezane z mobilnostjo delavcev, ter učinkovitejše in polnejše izkoristili človeški kapital;

2. podpira predlog, da se v področje uporabe platforme vključi navidežno samozaposlene osebe – to je bistvenega pomena, saj ima navidežno prijavljena samozaposlitev, katere cilj je izogniti se zakonskim in davčnim obveznostim, podobno škodljive učinke kot delo na črno, zlasti na delovne pogoje, sisteme socialne varnosti in njihovo dolgoročno financiranje;

3. priznava, da je predlagana evropska platforma za krepitev sodelovanja pri preprečevanju in odvracanju od dela na črno konkreten prispevek k sedanjim prizadevanjem za inovativne rešitve, ne le za to, da bi povečali stopnjo zaposlenosti in dosegli cilje strategije Evropa 2020, ampak tudi izboljšali kakovost zaposlitev in varnost pri delu v Evropski uniji;

4. poudarja, da nedavno poročilo Eurofunda⁽¹⁾ izpostavlja „močno povezavo med varčevalnimi programi v širšem smislu ter obsegom in razraščanjem sive ekonomije“. Zato obžaluje razkorak med majhnimi prihranki, doseženimi z varčevalnimi ukrepi, ter potencialom možnih prihrankov, ki bi jih dosegli z bojem proti delu na črno;

5. se strinja s Komisijo, ki ocenjuje, da ima delo na črno hude proračunske posledice, saj je zaradi njega manj prihodkov iz davkov in socialnih prispevkov, kar negativno vpliva na zaposlovanje, produktivnost, delovne pogoje, razvijanje znanja in spretnosti ter vseživljenjsko učenje, v končni fazi pa to pomeni nižje pokojnine in manjši dostop do zdravstvene oskrbe; poudarja, da delo na črno resno ogroža socialno-ekonomsko kohezijo;

6. poudarja, da so ti elementi še posebej pomembni za lokalne in regionalne oblasti, kajti zmanjšanje proračunskih prihodkov ima negativen učinek na proračunska sredstva za lokalne in regionalne oblasti, obenem pa se večajo stroški za zagotavljanje temeljnih potreb državljanov. Med kratkoročnimi in srednjeročnimi posledicami dela na črno so nižje plače na trgu dela, za tiste, ki se lotevajo takšnega dela, pa odsotnost zdravstvenega in socialnega zavarovanja ter občutno nižja pokojnina kot za zakonito zaposlene osebe. Lokalne in regionalne oblasti, ki jih pesti problem dela na črno, imajo manj možnosti za razširjanje palete storitev za državljane in za trajno izboljšanje njihove kakovosti;

7. obžaluje, da v predlogu Komisije ni omenjen pomen lokalnih in regionalnih oblasti ter Odbora regij, in ponovno trdi, da sta lokalna in regionalna raven iskalcem zaposlitve in delodajalcem pogosto najbližji in da je trg dela večinoma lokalni⁽²⁾;

⁽¹⁾ <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2013/243/en/1/EF13243EN.pdf>

⁽²⁾ Mnenje CdR5278/2013 o boljšem sodelovanju med javnimi zavodi za zaposlovanje.

8. v tem okviru poziva Komisijo, naj prizna, da imajo lokalne in regionalne oblasti pomembno vlogo v boju proti delu na črno, če upoštevamo sodelovanje, ki že poteka med lokalnimi organi in organizacijami delodajalcev, delavcev ali zaposlovalnih organov, kakor tudi dobre prakse na tem področju na lokalni in regionalni ravni. Dejansko je sodelovanje lokalnih akterjev odločilno za uspeh platforme, saj gre za organe, ki najbolj natančno spremljajo in najboljše poznajo življenje državljanov. Po zgledu mreže EURES bi bilo mogoče vključiti tudi partnerje civilne družbe, da se poveča področje delovanja platforme;

9. meni, da bi platforma, katere cilj je izmenjava informacij in dobre prakse ter opredelitev skupnih načel, lahko prinesla pomembno dodano vrednost, glede na to, da je v sedanji gospodarski in finančni krizi treba čim bolj učinkovito uporabiti razpoložljive človeške in ekonomske vire. S platformo bi lahko spodbudili skladno načrtovanje ukrepov za boj proti delu na črno, pri čemer bi upoštevali tudi, da je to splošen pojav, ob zavedanju, da je treba za njegovo odpravo izvajati posebne usmerjene ukrepe;

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

10. je previden ob dejstvu, da Komisija ni obsežneje utemeljila združljivosti dejstva, da predlaga obvezno udeležbo držav članic v platformi, z dejstvom, da pravna podlaga za ta predlog, ki je člen 153 Pogodbe o delovanju Evropske unije, dovoljuje zgolj ukrepe, ki so namenjeni spodbujanju sodelovanja med državami članicami. Ugotavlja tudi, da se Komisija v svoji analizi skladnosti predloga z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti bolj kot na obveznost sodelovanja v platformi omejuje na utemeljevanje izbire pravnega instrumenta (sklep Evropskega parlamenta in Sveta) ter dodane vrednosti predloga v celoti. Zato OR izraža močne zadržke glede skladnosti obvezne narave predloga z načelom subsidiarnosti;

11. vztraja pri tem, da se ne sme odlašati z uvedbo dostopnih in učinkovitih ukrepov držav članic za preprečevanje dela na črno in navideznih samozaposlitev;

12. ugotavlja, da je za učinkovito doseganje ciljev platforme treba izkoristiti znanje in izkušnje lokalnih in regionalnih oblasti, glede na to, da te sodelujejo s službami za zaposlovanje, zavodi za socialno varnost, zainteresiranimi akterji ter formalnimi in neformalnimi mrežami državljanov ter da imajo neposredne izkušnje in znanje o razlogih za sivo ekonomijo na lokalni in regionalni ravni;

13. poudarja, da se je treba v okviru platforme, kadar se sprejemajo strategije za ozaveščanje o problematiki dela na črno na regionalni ali evropski ravni, posvetovati s predstavniki lokalnih in regionalnih oblasti, da te strategije ne bi bile v nasprotju s tistimi, ki jih pripravljajo lokalne in regionalne oblasti, in da ne bi ustvarjali dodatnih finančnih in upravnih bremen. Zato je lokalnim in regionalnim oblastem treba zagotoviti večjo svobodo glede vrste njihovega sodelovanja pri dejavnostih platforme;

14. ugotavlja, da je delo na črno posebej škodljiv pojav: delavcu krati pravico do ustrezne zdravstvene oskrbe v primeru nesreče pri delu, bolezni ali poklicne bolezni, ter do javne socialne pomoči, ki jo lahko dobijo vsi socialno zavarovani, izpostavljen pa je tudi tveganju revščine in upokojitveni starosti, obenem pa delo na črno zmanjšuje razpoložljive finančne vire za razširjanje javnih storitev in izboljšanje njihove kakovosti. Poleg tega so v delo na črno pogosto vključene ženske in mladostniki, kar je v državah članicah Evropske unije popolnoma nedopustno;

15. posebej opozarja, da je treba spodbujati kampanje obveščanja in vzgoje, da bi ljudi seznanili s škodljivimi vidiki dela na črno, učinkovito obveščali različne skupine državljanov, zlasti pa mlade, o razširjenosti tega pojava ter negativnih učinkih na nacionalna gospodarstva ter na življenjski standard državljanov, delovne pogoje, vseživljenjsko socialno varnost, kakor tudi na možnosti, ki jih imajo na voljo lokalne in regionalne oblasti za razširjanje palete storitev, ki jih nudijo, ter izboljšanje njihove kakovosti; poudarja, da je za to odgovoren tako posameznik kot tudi morebitni delodajalec;

16. opozarja, da lahko lokalne in regionalne oblasti ob podpori državne ravni zaradi neposredne povezave s prebivalstvom in sodelovanja z delodajalci, ki imajo sedež na njihovem območju, znatno prispevajo k odkrivanju dela na črno ter pomagajo delavcem, še posebej najbolj ranljivim skupinam, pri zakonitem vključevanju na trg dela;

17. ugotavlja, da se je treba ne le boriti proti delu na črno, temveč tudi zmanjšati privlačnost tovrstne dejavnosti ter spodbujati zakonito zaposlovanje z zmanjševanjem davčnega in upravnega bremena;

18. ponavlja, da se je treba proti delu na črno boriti v širšem okviru migracij, kajti možnosti za takšno delo so eden od dejavnikov, ki spodbujajo pritok nezakonitih priseljencev ter njihovo izkoriščanje na trgu dela ⁽³⁾;

Akterji, cilji in dejavnosti platforme

19. izraža zadovoljstvo, da so v platformo kot opazovalci vključeni socialni partnerji, Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer (Eurofound), Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA), Mednarodna organizacija dela (MOD) in države EGP, ter poziva, da se v členu 1(3) predloga status opazovalca dodeli tudi Odboru regij kot predstavniku lokalnih in regionalnih oblasti Evrope;

20. meni, da bi se bilo treba izogibati pristopu od zgoraj navzdol in ukrepati na področju socialnih vzrokov za delo na črno na lokalni ravni, tako da se ukrepe prilagodi različnim socialnim, ekonomskim in geografskim razmeram;

21. pozdravlja predlog, da se pri delu platforme uporabljajo učinkoviti pripomočki in načini: banke znanja, vzajemno zaupanje in nabiranje izkušenj, skupno usposabljanje in izmenjave osebja ali celo skupne smernice in načela delovanja. V sedanjih gospodarskih razmerah so te oblike sodelovanja posebej pomembne, ker nudijo možnost učinkovitejšega izkoristka človeških in finančnih virov;

22. poudarja, da je treba spodbujati projekte izmenjav podatkov med državami članicami in znotraj njih, in sicer med javnimi organi s področja zaposlovanja in socialne pomoči, da se zagotovi boljše poznavanje težave ter lažje odkrivanje primerov goljufij;

23. podpira namero, da se organizirajo kampanje za ozaveščanje o delu na črno na evropski ravni. Okrepiti je treba prizadevanja za seznanjanje prebivalstva o škodi, ki jo povzročata delo na črno in navidezno samozaposlovanje na področju zdravja delavcev, sistemov socialne varnosti, državnih, regionalnih in lokalnih proračunov ter posledično celotni družbi. Glede na današnjo razširjenost evroskepticizma v Evropi bi bilo še posebej pomembno civilno družbo v širšem smislu seznaniti s prednostmi usklajevanja politik zaposlovanja držav članic na evropski ravni;

24. poziva države članice, da se v postopku imenovanja kontaktne točke kot člana platforme, pa tudi kot morebitnega nadomestnega člana, posvetujejo z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ali organizacijami, ki jih zastopajo;

25. spodbuja države članice in njihove kontaktne točke, da natančno določijo ustrezne predstavnike lokalnih in regionalnih oblasti ali organizacij, ki jih zastopajo, s katerimi bodo začele strukturiran dialog in redno izmenjavo informacij o delu na črno, da se predstavnikom nacionalne ravni zagotovi dostop do znanja in izkušenj, pridobljenih na lokalni in regionalni ravni. S tem bi hkrati zagotovili, da informacije o napredku držav in Evropske unije dosežejo lokalno in regionalno raven;

Drugi ukrepi

26. meni, da morajo biti instrumenti, ki jih platforma uporablja, dostopni tudi lokalnim in regionalnim oblastem, da so te lahko učinkovite partnerice nacionalnih organov pri preprečevanju in odvrčanju od dela na črno;

⁽³⁾ Mnenje CdR 9/2012 o migracijah in mobilnosti – globalni pristop.

27. spodbuja države članice, Evropsko komisijo in Eurostat, naj obdelujejo in zbirajo številčnejše in kakovostnejše podatke o delu na črno, vključno na lokalni in regionalni ravni, da bi izboljšali razumevanje tega problema ter prispevali k njegovemu reševanju;

28. poudarja, da je treba zagotoviti, da cilj razvoja pripomočkov za ocenjevanje, kazalnikov in skupnih primerjalnih analiz ni konkurenčno oceniti položaj v različnih državah članicah ter jih razvrstiti v lestvico za to področje, nasprotno, te pobude morajo biti način za odkrivanje dela na črno, pripravo priporočil in izboljšanje znanja o pojavu tovrstnega dela v EU;

29. se pridružuje zahtevi, ki jo je Evropski parlament naslovil na Komisijo v svoji resoluciji z dne 14. januarja 2014, naj preuči koristi uvedbe in – če je to primerno – omogoči uvedbo evropske kartice socialnega zavarovanja, na kateri bi bili shranjeni vsi potrebni podatki za preverjanje delovnega razmerja imetnika, kot so status socialnega zavarovanja in delovni čas;

30. poudarja, kako pomembno je, da države članice kadrovsko okrepijo svoje delovne inšpekcije, da bi dosegli cilj, tj. en inšpektor na 10 000 zaposlenih, v skladu s priporočili MOD, zlasti s pomočjo nacionalnih akcijskih načrtov za krepitev zmogljivosti delovnih inšpekcij, ki se jih po potrebi lahko sofinancira iz evropskih strukturnih skladov;

31. poziva Komisijo, naj predlaga direktivo, s katero bo določila minimalne standarde, ki jih morajo izpolnjevati delovne inšpekcije v državah članicah na podlagi Konvencije MOD št. 81. Direktiva bi morala določiti način delovanja sistema delovne inšpekcije ter čezmejnega usposabljanja delovnih inšpektorjev, kakor tudi njihova pooblastila in obveznosti.

III. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog spremembe 1

Člen 1(3)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
3) Naslednje strani se lahko pod pogoji, določenimi v poslovniku platforme, udeležijo sestankov platforme kot opazovalci: a) predstavniki medsektorskih socialnih partnerjev na ravni Unije ter socialni partnerji iz sektorjev z visoko stopnjo dela na črno, b) predstavnik Evropske fundacije za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer (Eurofound) in predstavnik Evropske agencije za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA), c) predstavnik Mednarodne organizacije dela (MOD), d) predstavniki držav EGP.	3) Naslednje strani se lahko pod pogoji, določenimi v poslovniku platforme, udeležijo sestankov platforme kot opazovalci: a) predstavniki medsektorskih socialnih partnerjev na ravni Unije ter socialni partnerji iz sektorjev z visoko stopnjo dela na črno, b) predstavnik Evropske fundacije za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer (Eurofound) in predstavnik Evropske agencije za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA), c) predstavnik Mednarodne organizacije dela (MOD), <u>d) predstavnik, ki ga imenuje Odbor regij;</u> d) predstavniki držav EGP.

Obrazložitev

Glede na lokalni značaj trga dela in lokalno in regionalno razsežnost nekaterih dejavnosti, ki jih predvideva okvir nalog platforme, kot je na primer sprejetje regionalne strategije, je bistveno, da predstavnik, ki ga imenuje Odbor regij, kot opazovalec sodeluje na sejah platforme, na katerih zastopa lokalne in regionalne oblasti držav članic.

Predlog spremembe 2

Člen 4(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
1) Za uresničevanje svojega poslanstva bo platforma izvajala zlasti naslednje naloge: (a) izboljšanje poznavanja problematike dela na črno s pomočjo skupnih konceptov, merskih orodij ter spodbujanja skupne primerjalne analize in povezanih ustreznih kazalnikov, (b) priprava analiz učinkovitosti različnih ukrepov politike za zmanjševanje pogostosti dela na črno, vključno s preventivnimi ter kaznovalnimi in odvračilnimi ukrepi na splošno, (c) vzpostavitev orodij, na primer banke znanja različnih praks in ukrepov, vključno z dvostranskimi sporazumi, ki se uporabljajo v državah članicah za preprečevanje in odvrčanje od dela na črno, (d) sprejetje nezavezujočih smernic za inšpektorje, priročnikov o dobrih praksah in skupnih načel inšpekcijskih pregledov za boj proti delu na črno, (e) razvoj oblik sodelovanja za povečanje tehničnih zmogljivosti za reševanje čezmejnih vidikov dela na črno s sprejetjem skupnega okvira za skupne operacije, kot so inšpekcijski pregledi in izmenjava osebja, (f) preučitev načinov za izboljšanje izmenjave podatkov v skladu s pravili Unije o varstvu podatkov, vključno s preučitvijo možnosti za uporabo informacijskega sistema za notranji trg (IMI) ter elektronske izmenjave informacij o socialni varnosti (EESSI), (g) razvoj zmogljivosti za stalno usposabljanje izvršilnih organov in sprejetje skupnega okvira za izvedbo skupnih usposabljanj, (h) organizacija medsebojnih pregledov za spremljanje napredka držav članic pri boju proti delu na črno, vključno s podporo za izvajanje priporočil za posamezne države članice, ki se nanašajo na preprečevanje ali boj proti delu na črno, ki jih izda Svet, (i) povečanje ozaveščenosti o problemu z izvajanjem skupnih dejavnosti, kot so evropske kampanje, in sprejetjem strategij na regionalni ravni ali na ravni EU, vključno s sektorskimi pristopi.	1) Za uresničevanje svojega poslanstva bo platforma izvajala zlasti naslednje naloge: (a) izboljšanje poznavanja problematike dela na črno <u>s pripravo metode za merjenje dela na črno</u> s pomočjo skupnih konceptov, merskih orodij ter spodbujanja skupne primerjalne analize in <u>obdelavo številčnejših in kakovostnejših podatkov</u> povezanih ustreznih kazalnikov, (b) priprava analiz učinkovitosti različnih ukrepov politike za zmanjševanje pogostosti dela na črno, vključno s preventivnimi ter kaznovalnimi in odvračilnimi ukrepi na splošno, (c) vzpostavitev orodij, na primer banke znanja različnih praks in ukrepov, vključno z dvostranskimi sporazumi, ki se uporabljajo v državah članicah za preprečevanje in odvrčanje od dela na črno, (d) sprejetje nezavezujočih smernic za inšpektorje, priročnikov o dobrih praksah in skupnih načel inšpekcijskih pregledov za boj proti delu na črno, (e) razvoj oblik sodelovanja za povečanje tehničnih zmogljivosti za reševanje čezmejnih vidikov dela na črno s sprejetjem skupnega okvira za skupne operacije, kot so inšpekcijski pregledi in izmenjava osebja, (f) preučitev načinov za izboljšanje izmenjave podatkov v skladu s pravili Unije o varstvu podatkov, vključno s preučitvijo možnosti za uporabo informacijskega sistema za notranji trg (IMI) ter elektronske izmenjave informacij o socialni varnosti (EESSI), (g) razvoj zmogljivosti za stalno usposabljanje izvršilnih organov in sprejetje skupnega okvira za izvedbo skupnih usposabljanj, (h) organizacija medsebojnih pregledov za spremljanje napredka držav članic pri boju proti delu na črno, vključno s podporo za izvajanje priporočil za posamezne države članice, ki se nanašajo na preprečevanje ali boj proti delu na črno, ki jih izda Svet, (i) povečanje ozaveščenosti o problemu z izvajanjem skupnih dejavnosti, kot so evropske kampanje, in sprejetjem strategij na regionalni ravni ali na ravni EU, vključno s sektorskimi pristopi.

Obrazložitev

Platforma bo učinkovita samo, če bodo sprejete prave odločitve, ki bodo temeljile na dokazih. Zato je treba imeti na voljo obsežno bazo primerljivih in kakovostnih podatkov, njena vzpostavitev pa mora biti eden od prvih ukrepov platforme, če hoče ta uspešno opravljati svoje poslanstvo.

Predlog spremembe 3

Člen 5(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
2) V imenovanje svojih predstavnikov bi morale države članice vključiti vse javne organe, ki imajo vlogo pri preprečevanju in/ali odvracanju od dela na črno, kot so inšpektorati za delo, organi za socialno varnost, davčni organi, službe za zaposlovanje in migracijski organi, v nadaljnjem besedilu „izvršilni organi“. V skladu z nacionalno zakonodajo in/ali prakso lahko vključijo tudi socialne partnerje.	2) V imenovanje svojih predstavnikov bi morale države članice vključiti vse javne organe, ki imajo vlogo pri preprečevanju in/ali odvracanju od dela na črno, kot so inšpektorati za delo, organi za socialno varnost, davčni organi, službe za zaposlovanje in migracijski organi, v nadaljnjem besedilu „izvršilni organi“. V skladu z nacionalno zakonodajo in/ali prakso lahko vključijo tudi <u>lokalne in regionalne oblasti ter</u> socialne partnerje.

Obrazložitev

Zaradi neposrednih stikov lokalnih in regionalnih oblasti z državljani in zaradi njihovega sodelovanja z delodajalci ter organi, pristojnimi za vprašanja zaposlovanja, dela na črno in socialne varnosti, je bistveno opozoriti tudi na prispevek teh oblasti k ozaveščanju o problemih, povezanih z delom na črno, ter k iskanju in izvajanju rešitev na tem področju.

V Bruslju, 7. oktobra 2014.

*Predsednik
Odbora regij*

Michel LEBRUN

ISSN 1977-1045 (elektronska različica)
ISSN 1725-5244 (tiskana različica)

Urad za publikacije Evropske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

SL